

Stayrate en arbeidsmarktpositie van internationale afgestudeerden in Nederland

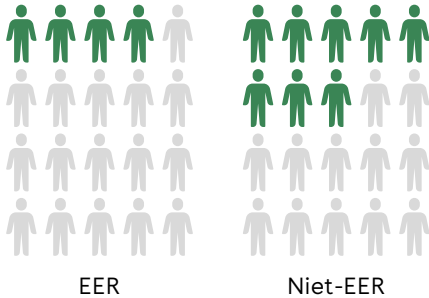
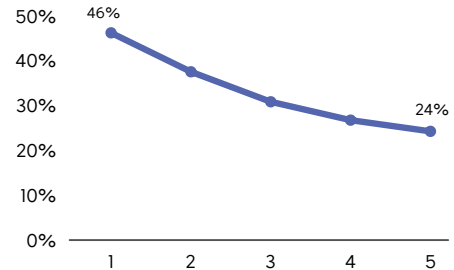
Astrid Elfferich
mei 2022

Stayrate van internationale afgestudeerden in Nederland

Tussen 2006-07 en 2015-16 studeerden bijna 139.000 internationale studenten af in het Nederlandse hoger onderwijs. Welk deel van hen blijft in Nederland? Zijn er verschillen zichtbaar tussen Europese en niet-Europese studenten en tussen de diverse studierichtingen? Waar gaan ze werken en wat leveren internationale studenten de Nederlandse schatkist uiteindelijk op?

Een kwart blijft in Nederland

Eén jaar na afstuderen woont 46% van de internationale afgestudeerden nog in Nederland. Na 5 jaar is de stayrate gedaald tot 24%, wat gelijkstaat aan bijna 33.500 blijvers.

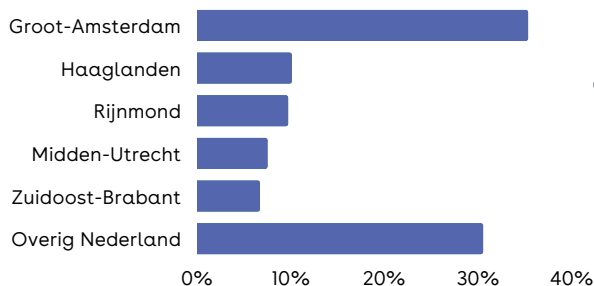

Hogere stayrate niet-Europese studenten

38% van de afgestudeerden van buiten de Europese Economische Ruimte (EER) woont 5 jaar na afstuderen nog in Nederland. Van de Europese studenten is de stayrate een stuk lager: 19%. In absolute aantallen zijn er wel meer Europese blijvers (18.000) dan niet-Europese (15.000).

Hoge stayrates Onderwijs en Techniek

Internationale studenten die in de richtingen Onderwijs en Techniek zijn afgestudeerd, blijven relatief gezien het vaakst in Nederland. Het hoogste aantal blijvers vind je bij Economie.

Amsterdam populair om te werken

5 jaar na afstuderen is 74% van de blijvende afgestudeerden werkzaam. Ongeveer een derde van hen werkt dan in de arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam. Haaglanden, Rijnmond, Midden-Utrecht en Zuidoost-Brabant maken de top 5 compleet.

Internationale studenten leveren €1,5 miljard op

De huidige instroom aan internationale studenten (2021-22) zal de Nederlandse schatkist uiteindelijk circa €1,5 miljard opleveren. Het grootste deel daarvan komt van niet-Europese studenten.

Inhoud

Samenvatting	4
Inleiding	5
1. Stayrate totaal	6
2. Stayrate per afstudeercohort	7
3. Arbeidsparticipatie en bedrijfstakken	8
4. Stayrate naar herkomst	9
5. Stayrate naar type instelling (hbo of wo)	11
6. Stayrate naar studierichting	12
7. Stayrate naar gender	14
8. Arbeidsmarktregio's	16
9. Woonregio's	18
10. Jaarsalaris werkende afgestudeerden	20
11. Financiële opbrengsten voor de Nederlandse overheid	23
12. Afgestudeerde homecoming studenten	26
Conclusie	28
Kansen en aanbevelingen	29
Richting voor toekomstig onderzoek	30
Referenties	31
Bijlage A: Methodologische verantwoording en definities	33
Bijlage B: Additionele tabellen	36
Bijlage C: Beperkingen	38
Bijlage D: Databronnen	39

Samenvatting

Tussen 2006-07 en 2015-16 studeerden in totaal 138.640 internationale studenten af in het Nederlandse hoger onderwijs. Welk deel van hen blijft in Nederland? Waar gaan ze wonen en werken? Wat verdienen ze per jaar? En zijn er verschillen in stayrate zichtbaar tussen mannen en vrouwen, tussen wo- en hbo-studenten en tussen Europese en niet-Europese studenten? De belangrijkste bevindingen uit deze analyse op basis van microdata van het CBS staan hieronder. Je kunt meer over deze (en andere interessante resultaten!) lezen in het hoofdgedeelte van dit rapport.

- **Vijf jaar na afstuderen verblijft 24% van de internationale afgestudeerden nog in Nederland.** Dat zijn bijna 33.500 personen. Dit percentage (de stayrate) is sinds de lichter van 2010-11 stabiel gebleven.
- Het **aandeel werkenden** van de blijvende groep internationale afgestudeerden neemt per jaar na afstuderen toe en is **5 jaar na slagen 74%**. De arbeidsparticipatie van de vrouwelijke afgestudeerden is dan net iets hoger dan die van de mannelijke afgestudeerden.
- **De stayrate van studenten van buiten de Europese Economische Ruimte (EER) is substantieel hoger dan die van de studenten uit de EER.** Na 5 jaar is de stayrate van niet-EER-studenten 38% tegenover 19% voor EER-studenten.
- Van de internationale studenten die 5 jaar na afstuderen nog in Nederland verblijven, heeft ongeveer twee derde een wo-opleiding afgerond. De overige afgestudeerden hebben een hbo-opleiding afgerond. De gemiddelde stayrate 5 jaar na afstuderen is onder de wo-afgestudeerden ook iets hoger (24%) dan onder de hbo-afgestudeerden (22%).
- De stayrate is het hoogst bij afgestudeerden die een studie hebben gevolgd in de studierichting Onderwijs. Ook afgestudeerden van technische studies blijven verhoudingsgewijs vaak. Het hoogste aantal blijvers vind je bij Economie.
- **Ongeveer 3 op de 5 blijvende afgestudeerden is vrouw.** De gemiddelde stayrate onder de vrouwelijke afgestudeerden (24%) is 5 jaar na afstuderen ook iets hoger dan bij de mannelijke afgestudeerden (22%).
- **35% van de werkende afgestudeerden werkt 5 jaar na afstuderen in de arbeidsmarktregio Groot-Amsterdam.** Haaglanden, Rijnmond, Midden-Utrecht en Zuidoost-Brabant maken de top 5 compleet.
- Groot-Amsterdam is de belangrijkste arbeidsmarktregio voor alle studierichtingen afgezien van Landbouw en natuurlijke omgeving (daar is FoodValley het populairst) en Techniek (Zuidoost-Brabant is hier nummer 1, waar onder andere TU Eindhoven en ASML gevestigd zijn).
- **Noord- en Zuid-Holland zijn de populairste woonprovincies.** Bijna de helft (49%) van de blijvende afgestudeerden woont 5 jaar na afstuderen in een gemeente binnen een van deze provincies.
- Amsterdam staat als woongemeente met afstand op nummer 1: een kwart van de afgestudeerden woont 5 jaar na afstuderen in deze gemeente. Andere populaire gemeenten zijn Rotterdam, 's Gravenhage, Utrecht en Eindhoven.
- **Het gemiddelde bruto jaarsalaris van werkende internationale afgestudeerden is 5 jaar na slagen afgerond €46.000.** Er zijn grote verschillen zichtbaar tussen de verschillende types instellingen: internationale wo-afgestudeerden verdienen na 5 jaar gemiddeld 10 duizend euro per jaar meer dan hbo-afgestudeerden. Afgestudeerden in de studierichtingen Onderwijs, Gezondheidszorg en Techniek verdienen vaak relatief veel ten opzichte van andere studierichtingen.
- **De huidige instroom aan internationale studenten (2021-22) zal de Nederlandse schatkist uiteindelijk circa €1,5 miljard opleveren.** Dit is bijna een verdubbeling ten opzichte van de instroom in 2017-18. De wo-studenten van buiten de EER leveren totaal gezien het meest op: bijna €900 miljoen.

Inleiding

Dit rapport brengt de stayrate, arbeidsmarktpositie en financiële opbrengsten van internationale afgestudeerden in Nederland in kaart. Al eerder (in **2016** en **2018**) bracht Nuffic onderzoeken uit naar de stayrate van internationale studenten in het hoger onderwijs. Sindsdien is het aantal internationale studenten aan Nederlandse hbo- en wo-opleidingen sterk gegroeid (**Nuffic, 2022**). Deze groei is regelmatig het onderwerp van debat. Er bestaan zorgen over het tekort aan studentenhuisvesting en de toenemende druk op Nederlandse hogeronderwijsinstellingen als het gaat om het behoud van de kwaliteit van het onderwijs en de werkdruk van de medewerkers (e.g. **UNL, 2021**).

Tegelijkertijd worden internationale studenten ook regelmatig als 'ideale immigranten' gezien (**Mathies & Karhunen, 2021**). De blijvende afgestudeerden vergroten de pool van hoogopgeleide werknemers in het gastland (wat belangrijk is voor de economische ontwikkeling, zeker in een tijd van een krappe arbeidsmarkt en vergrijzing), ze zijn opgeleid voor de arbeidsmarkt van het gastland en ze zijn goedkoper (en gemakkelijker) te rekruteren dan hoogopgeleide arbeiders die elders hun diploma hebben behaald (**Ziguras & Law, 2006**). Verder hebben de meesten de 'toeleeftijd' om de arbeidsmarkt te betreden (**Mosneaga & Winther, 2013**) en hoeven hun kwalificaties die in het gastland zijn behaald niet vergeleken en gewaardeerd te worden (**Robertson, 2013**). Ook tijdens hun studie dragen internationale studenten bij aan een international classroom, waarbinnen (ook Nederlandse) studenten hun internationale vaardigheden verder kunnen ontwikkelen. Vaardigheden die nodig zijn op de steeds internationalere arbeidsmarkt.

De toename van het aantal internationale studenten in het Nederlandse hoger onderwijs en hun potentie om de Nederlandse arbeidsmarkt (in tijden van krapte) te versterken, maken het dus relevant om opnieuw te onderzoeken welk deel van de internationale studenten in Nederland blijft, welk deel van hen hier een baan weet te vinden en wat internationale studenten uiteindelijk in economische zin bijdragen. Gezien deze potentie van internationale afgestudeerden benoemen we in het hoofdstuk Kansen en aanbevelingen ook mogelijkheden om in te spelen op de factoren die de stayrate beïnvloeden.

Net als in de vorige stayrateonderzoeken maken we in dit onderzoek onderscheid naar de arbeidsmarktpositie van de afgestudeerden (welk deel werkt, welk deel niet en welk deel studeert door?), het jaar waarin de student is afgestudeerd en het herkomstland (binnen of buiten de Europese Economische Ruimte), het type instelling, de studierichting en de woonregio van de afgestudeerde. Ook hebben we opnieuw en dankzij nieuwe gegevens van het Centraal Planbureau (CPB) preciezer berekend wat de huidige instroom aan internationale studenten de Nederlandse schatkist uiteindelijk zal opleveren. Hiernaast wordt nu voor het eerst ook een onderscheid gemaakt naar de arbeidsmarktregio en het jaarsalaris van werkende afgestudeerden en wordt er een uitsplitsing gemaakt naar het gender van de afgestudeerden. Tot slot kon door het verstrijken van de tijd sinds het laatste onderzoek en het combineren van de data uit de verschillende onderzoeken de populatie worden uitgebreid, waardoor het ook mogelijk is om 3 extra lichtingen te volgen.

Bekijk dit **interactieve dashboard** voor meer informatie over de stayrate van internationale afgestudeerden in Nederland.

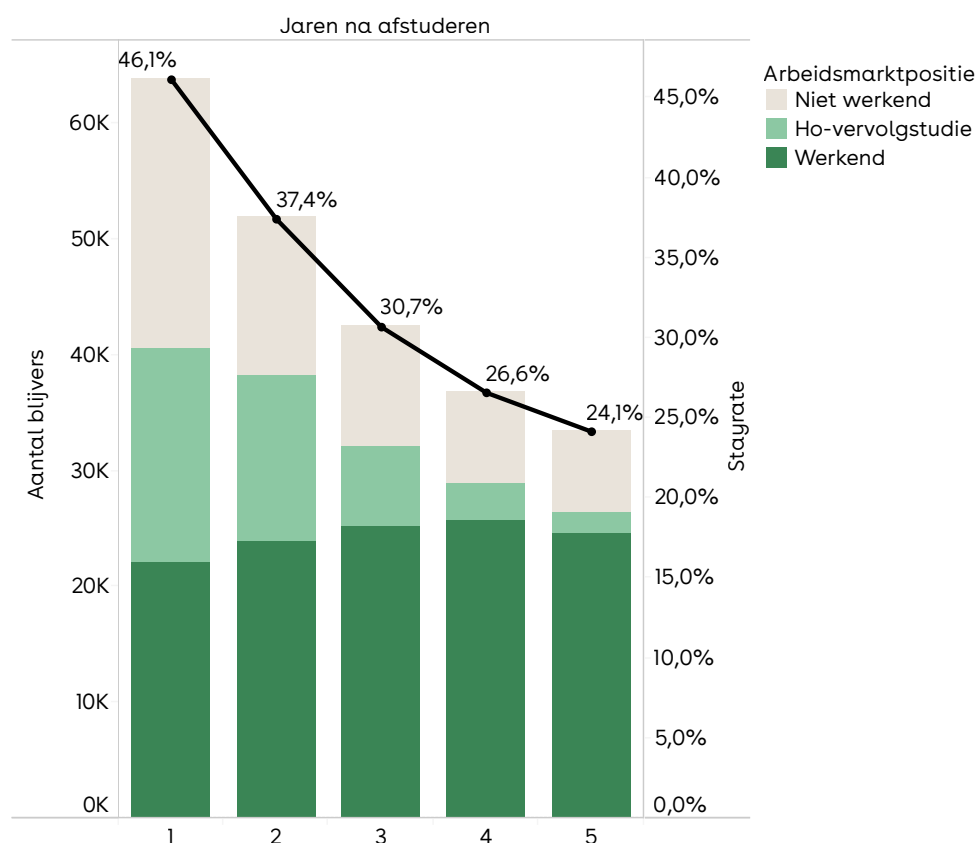
1. Stayrate totaal

Figuur 1 geeft de gemiddelde stayrate van de gehele onderzoekspopulatie weer door alle onderzochte afstudeercohorten van 2006-07 t/m 2015-16 samen te voegen en te laten zien welk aandeel van alle afgestudeerden 1 tot en met 5 jaar na afstuderen nog in Nederland verblijft (voor de methodologische verantwoording en definities, zie bijlage A). De stayrate betreft een gemiddelde van deze hele groep.

Een jaar na het afronden van de studie is het merendeel van de internationale afgestudeerden vertrokken; 46,1% woont dan nog wel in Nederland. Ongeveer een derde deel van hen doet een ho- vervolgstudie, een derde heeft betaald werk en het laatste derde deel heeft dan (nog) geen werk.

Na het eerste jaar neemt de vertrekkans geleidelijk af. In het tweede jaar daalt de stayrate met 8,7 procentpunt tot 37,4% en in het derde jaar tot 30,7%. Vijf jaar na slagen verblijft 24,1% van de internationale afgestudeerden nog in Nederland. Dat zijn bijna 33.500 personen. Bijna driekwart van hen is op dat moment werkzaam (zie ook hoofdstuk 3), ongeveer 1 op de 20 volgt dan nog een ho-vervolgstudie en 1 op de 5 is niet werkzaam.

Figuur 1. Stayrate van alle internationale afgestudeerden binnen de samengevoegde afstudeercohorten 2006-07 t/m 2015-16 (1 t/m 5 jaar na afstuderen), uitgesplitst naar werkend, niet-werkend en ho-vervolgstudie

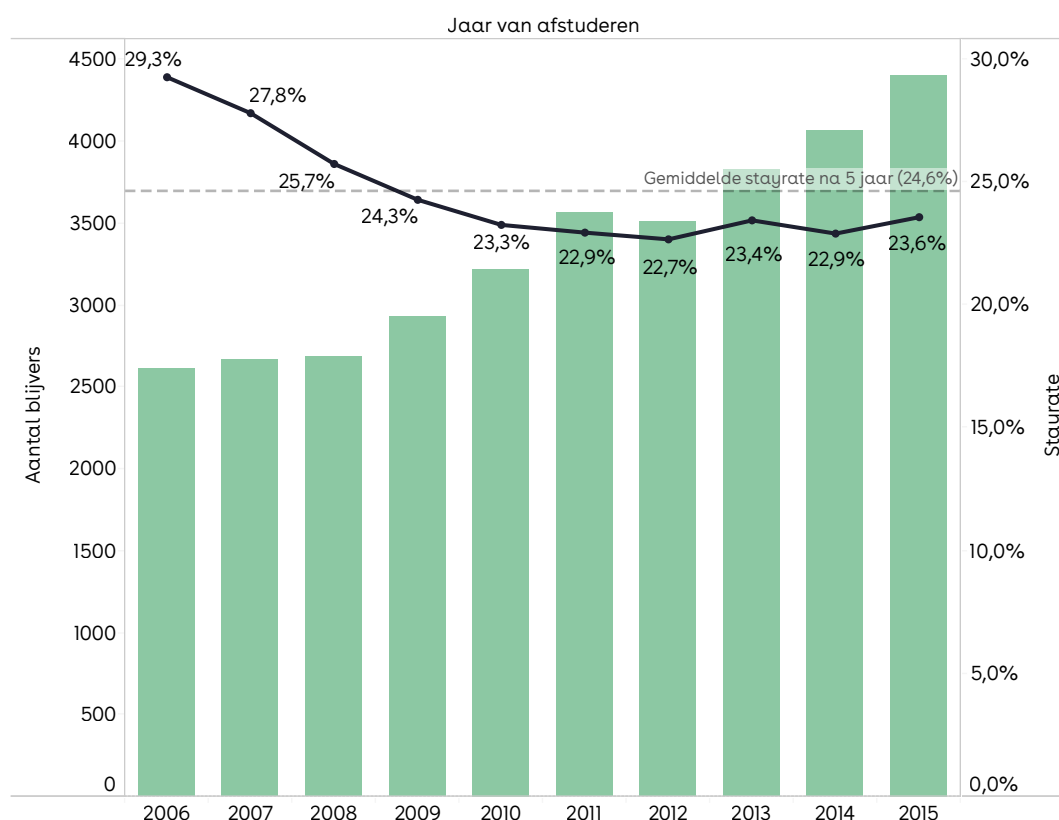
2. Stayrate per afstudeercohort

Zoals te zien is in figuur 2, woonde 29,3% van de internationale studenten die in academisch jaar 2006-07 zijn afgestudeerd 5 jaar na slagen nog in Nederland. De stayrate is in de periode rond de financiële crisis licht gedaald maar lijkt sinds de lichte van 2010-11 gestabiliseerd tot rond de 23%. Van afstudeercohort 2015-16 woonde 23,6% na 5 jaar nog in Nederland.

Ondanks de stabiele stayrate is het aantal blijvende afgestudeerden wel gestegen sinds de meting van het afstudeercohort 2006-07. Dit is vanwege het stijgend aantal internationale studenten dat aan Nederlandse hogeronderwijsinstellingen (af)studeert (zie ook [Nuffic, 2022: 6](#)). Van de lichte van 2015-16 woonden circa 4.400 afgestudeerden 5 jaar na afstuderen nog in Nederland; dit is een stijging van 68,8% ten opzichte van de lichte van 2006-07.

In 2019-20 zijn er meer dan 26.000 internationale studenten afgestudeerd (niet getoond in een figuur). Wanneer de stayrate 5 jaar na afstuderen onveranderd blijft (23%), zouden 6.000 afgestudeerden van deze lichte na 5 jaar nog in Nederland wonen.

Figuur 2. Stayrate en aantal blijvers 5 jaar na afstuderen voor afstudeercohorten 2006-07 t/m 2015-16

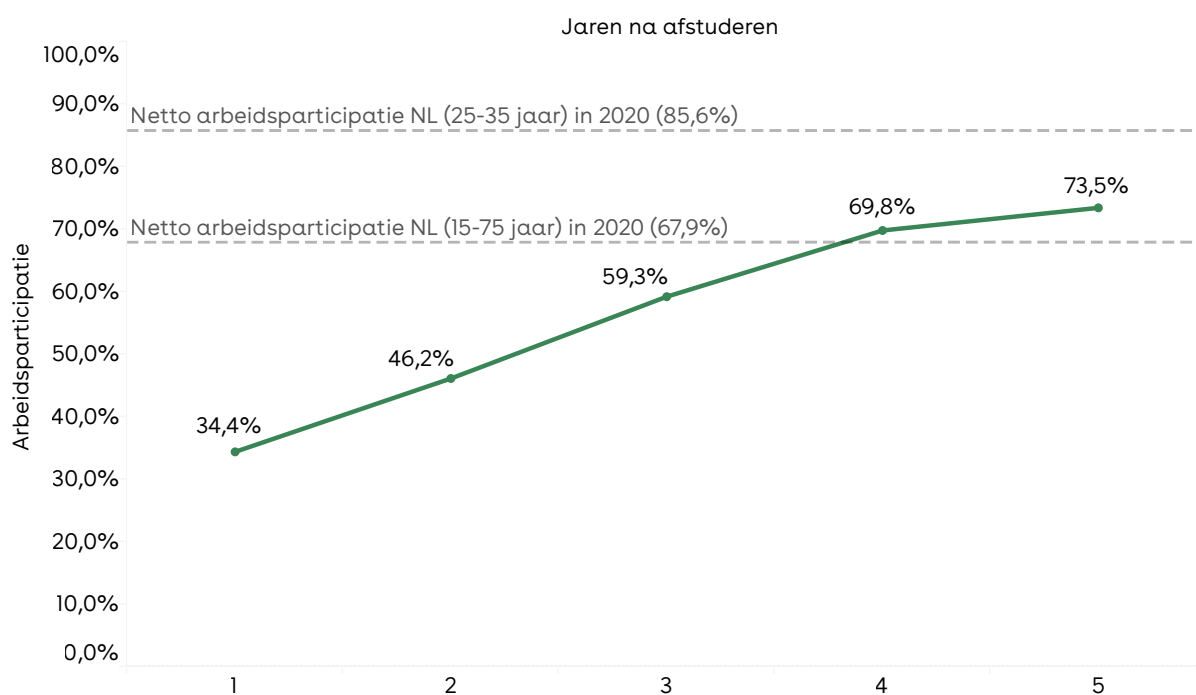

3. Arbeidsparticipatie en bedrijfstakken

Arbeidsparticipatie internationale afgestudeerden 5 jaar na afstuderen hoger dan het gemiddelde van de Nederlandse bevolking, maar niet zo hoog als die van hun leeftijdgenoten

Zoals figuur 3 toont, verricht in het eerste jaar na slagen ongeveer een derde (34,4%) van de blijvende afgestudeerde internationale studenten betaald werk (een groot deel van de overige afgestudeerden doet dan nog een vervolgstudie, zie ook figuur 1). Dit percentage stijgt lineair in het tweede, derde en vierde jaar na afstuderen, wanneer de arbeidsparticipatie van blijvende internationale afgestudeerden met 69,8% iets hoger is dan de netto arbeidsparticipatie van de Nederlandse bevolking in het tweede kwartaal van 2020 (67,9%; CBS, 2021). In het vijfde jaar na afstuderen is de arbeidsparticipatie van de internationale afgestudeerden 73,5%. Er zijn overigens geen grote verschillen zichtbaar tussen de verschillende afstudeercohorten. Het percentage afgestudeerden dat na 5 jaar werk had, varieert tussen de 70 en 77%.

Figuur 3. Bruto arbeidsparticipatie van blijvende internationale afgestudeerden 1 tot en met 5 jaar na afstuderen voor afstudeercohorten 2006-07 t/m 2015-16

Arbeidsparticipatie van internationale afgestudeerden ligt lager dan die van Nederlandse afgestudeerden

Nuffic heeft geen data beschikbaar over de arbeidsparticipatie van Nederlandse afgestudeerden. Het CPB heeft wel in 2019 onderzocht hoe de arbeidsparticipatie van internationale afgestudeerden zich verhoudt tot die van Nederlandse afgestudeerden (CPB, 2019: 30, 31). Het berekende dat de arbeidsparticipatie voor zowel hbo- als wo-afgestudeerden lager is bij internationale afgestudeerden dan bij Nederlandse afgestudeerden. Deze verschillen zijn het grootst in het eerste jaar na afstuderen en nemen in de loop van de tijd af.

Je zou dus misschien verwachten dat de arbeidsparticipatie van internationale studenten 5 jaar na afstuderen lager is dan het gemiddelde van de Nederlandse bevolking. Dat dit toch niet het geval is, komt doordat de arbeidsparticipatie in Nederland gemiddeld gezien het hoogst is in de leeftijdscategorie waarin de meeste jonge alumni vallen (25 tot 35 jaar; 85,6% in het tweede kwartaal van 2020) (CBS, 2022a).

Veel internationale afgestudeerden na 5 jaar werkzaam bij de overheid, in de zakelijke dienstverlening en in de handel

Door de wijze waarop de data zijn uitgevraagd, weten we van een derde van de werkende afgestudeerden (ongeveer 8 duizend) helaas niet in welke sector/bedrijfstak ze zijn gaan werken. Van de afgestudeerden (zowel zelfstandig als niet-zelfstandig) van de cohorten 2006-07 tot en met 2015-16 waarvan de branche wel bekend is, werkt 36% 5 jaar na slagen in de sector Overheid, onderwijs en zorg (gelijk aan 5.300 afgestudeerden). Dit is dan ook de meest voorkomende bedrijfstak onder de internationale afgestudeerden. Ook de sectoren Zakelijke dienstverlening (29%; 4.700) en Handel, vervoer en horeca (14%; 2.200) zijn populair onder werkende afgestudeerden.

4. Stayrate naar herkomst

Een belangrijk onderscheid binnen de groep internationale afgestudeerden is dat naar herkomstregio. Studenten afkomstig uit de Europese Economische Ruimte (alle EU-landen plus Liechtenstein, Noorwegen en IJsland, EER)¹ betalen in Nederland het wettelijk collegegeldtarief, terwijl studenten van buiten de EER het hogere instellingstarief betalen. Studenten van buiten de EER hebben daarnaast in de meeste gevallen een verblijfsvergunning met verblijfsdoel 'studie' nodig.

Stayrate van niet-EER-studenten hoger, maar hoger aantal blijvers uit EER-landen

De stayrate van studenten van buiten de EER is substantieel hoger dan die van de studenten uit de EER (zie figuur 4). In het eerste jaar na het voltooien van de studie woont 62,7% van de niet-EER-studenten nog in Nederland, tegenover 39,3% van de afgestudeerden uit de EER. Ook in de daaropvolgende jaren blijft de stayrate onder de afgestudeerden van landen buiten de EER structureel hoger. Na 5 jaar is de stayrate van niet-EER-studenten gedaald naar 37,6% tegenover 18,6% voor EER-studenten.

1) Het Verenigd Koninkrijk (VK) valt in deze studie nog onder de groep EER-landen, omdat de meest recente cijfers uit 2020 komen en het VK zich op dat moment nog niet volledig uit de EU had teruggetrokken.

Er zijn verschillende mogelijke verklaringen voor de grote verschillen in stayrate. Allereerst is er een structureel verschil in de status van immigratiewetgeving: aangezien de EER een vrij verkeer van kapitaal, goederen en personen kent, mag iedere EER-burger binnen deze regio onder dezelfde voorwaarden als nationaal ingezetenen wonen, werken en studeren waar hij/zij wil. De visumplichtige afgestudeerden van buiten de EER hebben over het algemeen deze bewegingsvrijheid niet of in veel mindere mate, waardoor zij vaker in Nederland blijven na hun studie (Nuffic, 2016: 14). Het is dus makkelijker voor een EER-student om zich in een ander EER-land te vestigen dan Nederland, waar hij/zij is afgestudeerd.

Ten tweede blijven niet-EER-afgestudeerden mogelijk vaker door de relatieve aantrekkelijkheid van de Nederlandse arbeidsmarkt (denk aan salaris en mogelijkheden in de respectievelijke vakgebieden) ten opzichte van de arbeidsmarkt van het herkomstland (CPB, 2019: 28).

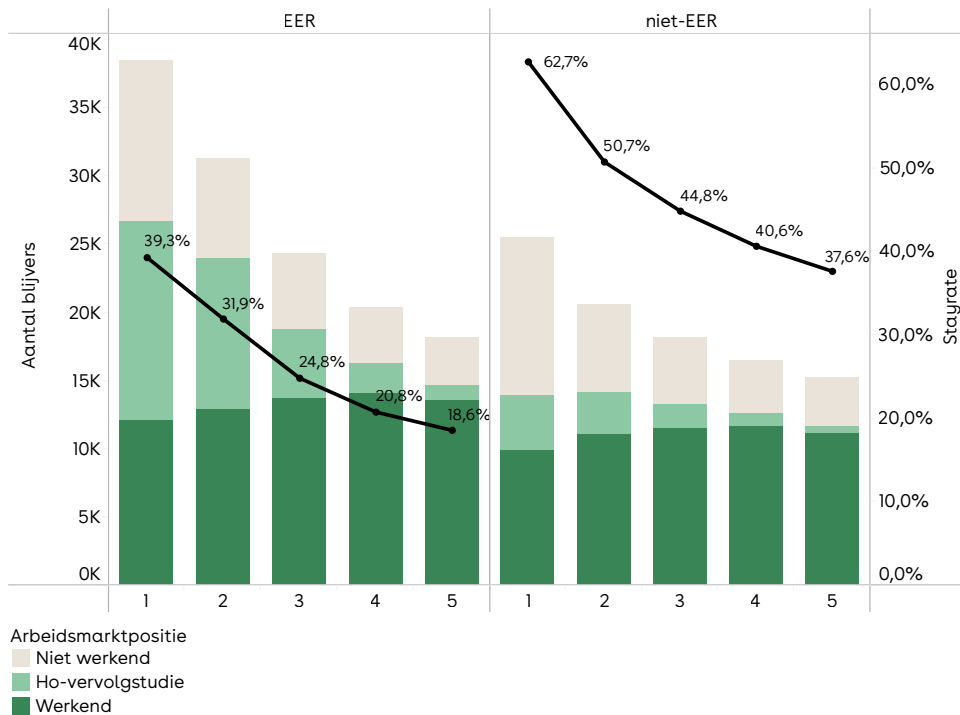
Ten derde volgen studenten van buiten de EER relatief gezien veel vaker een wo-master dan studenten van binnen de EER (in academisch jaar 2021-22 volgde 26,2% van de EER-studenten een wo-master, ten opzichte van 35,6% onder de niet-EER-studenten). Zoals we in 2016 schreven, wordt een universitaire master in Nederland, in tegenstelling tot een wo-bachelor, vrijwel altijd als startkwalificatie op de arbeidsmarkt gezien. Deze studenten kunnen dus in principe direct na hun afstuderen terecht op de arbeidsmarkt, wat hun stayrate positief zal beïnvloeden (Nuffic, 2016).

Aangezien de EER-studenten die aan Nederlandse ho-instellingen studeren sterk in de meerderheid zijn (ongeveer 73,3% in academisch jaar 2020-21), is het aantal internationale afgestudeerden uit EER-landen dat 5 jaar na slagen nog in Nederland woont wel nog net iets hoger dan het aantal internationale afgestudeerden uit niet-EER-landen (respectievelijk 18 duizend en 15 duizend).

Blijvende EER-afgestudeerden volgen vaker een ho-vervolgstudie dan niet-EER-afgestudeerden

Verder valt op dat blijvende EER-afgestudeerden veel vaker een ho-vervolgstudie volgen in Nederland dan niet-EER-studenten. Ter vergelijking: na 1 jaar volgt 37,8% van de EER-studenten een ho-vervolgstudie, ten opzichte van 15,7% van de niet-EER-studenten. Dit wordt waarschijnlijk gedeeltelijk veroorzaakt door het feit dat een vervolgstudie beter betaalbaar is voor de EER-studenten. Daarnaast, zoals hierboven al werd benoemd, volgen EER-studenten minder vaak een wo-master dan niet-EER-studenten. De blijvende EER-studenten zullen dus eerder een extra (master)opleiding volgen.

Figuur 4. Stayrate en aantal blijvende afgestudeerden 1 tot en met 5 jaar na afstuderen, uitgesplitst naar EER en niet-EER en arbeidsmarktpositie voor de gecombineerde afstudeercohorten 2006-07 tot en met 2015-16

5. Stayrate naar type instelling (hbo of wo)

Een tweede belangrijk onderscheid binnen de groep internationale afgestudeerden is dat naar type onderwijs: hoger beroepsonderwijs (hbo) en wetenschappelijk onderwijs (wo). Van de internationale studenten die 5 jaar na slagen nog in Nederland verblijven, heeft ongeveer twee derde een wo-opleiding afgerond (± 1.500). De overige afgestudeerden hebben een hbo-opleiding afgerond (± 10.700 , zie figuur 5).

De gemiddelde stayrate onder de wo-afgestudeerden is 5 jaar na afstuderen ook iets hoger: 24% ten opzichte van een gemiddelde stayrate van 22% onder de hbo-afgestudeerden.

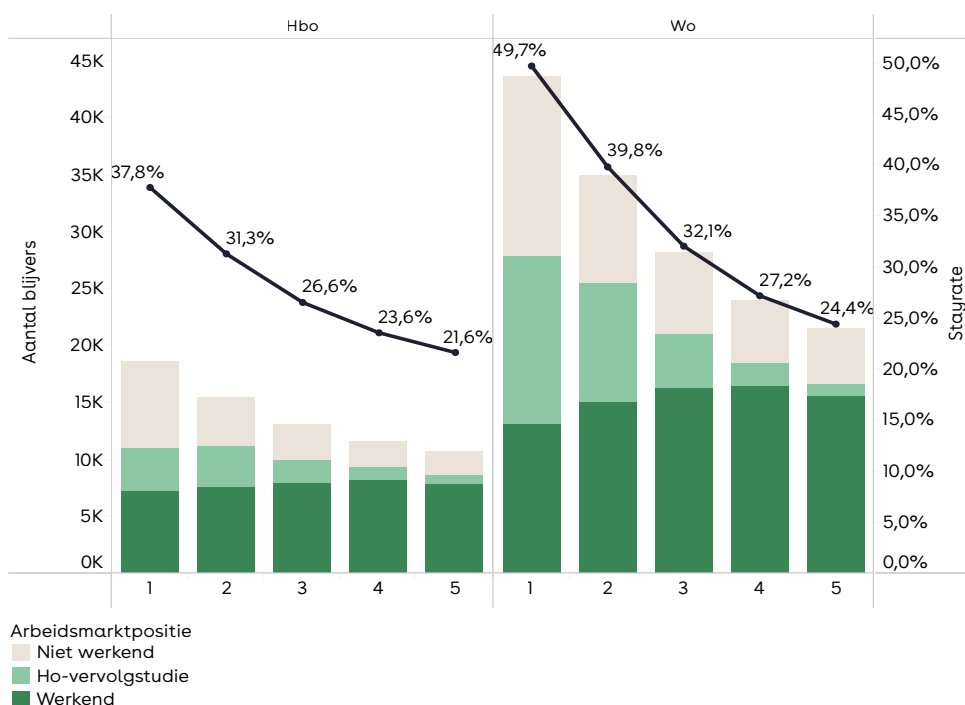
Wo-afgestudeerden volgen vaker een ho-vervolgstudie dan hbo-afgestudeerden

Verder valt op dat blijvende wo-afgestudeerden in de eerste jaren na het voltooien van de studie veel vaker een ho-vervolgstudie doen in Nederland dan hbo-afgestudeerden. Ter vergelijking: na 1 jaar volgt ongeveer 40% van de wo-afgestudeerden een ho-vervolgstudie, ten opzichte van 20% van de hbo-afgestudeerden. Dit kan wellicht gedeeltelijk verklaard worden door het feit dat er in Nederland een veel ruimer aanbod is aan (Engelstalige) wo-masteropleidingen dan hbo-masteropleidingen. Na 5 jaar is dit verschil in arbeidsmarktpositie niet meer zichtbaar. Bij beide opleidingsniveaus is dan ongeveer driekwart werkend, 20% niet-werkend en volgt 1 op de 5 een ho-vervolgstudie.

Hoogste stayrate bij hbo-afgestudeerden van buiten de EER

Verder is opvallend dat binnen de groep niet-EER-studenten de hbo-afgestudeerden vaker blijven dan wo-afgestudeerden (een respectievelijke stayrate van 41,3% en 34,8% 5 jaar na slagen), terwijl bij EER-afgestudeerden de wo-afgestudeerden juist vaker blijven. Vijf jaar na slagen woont 19,7% van de wo-afgestudeerden uit de EER nog in Nederland tegenover 15,2% van de hbo-afgestudeerden.

Figuur 5. Stayrate en aantal blijvende afgestudeerden 1 t/m 5 jaar na afstuderen, uitgesplitst naar type instelling voor afstudeercohorten 2006-07 t/m 2015-16

6. Stayrate naar studierichting

Een derde belangrijk onderscheid is dat naar studierichting, gebaseerd op de CROHO-hoofdindeling van opleidingen (zie het hoofdstuk Methodologische verantwoording en definities voor meer informatie over deze indeling).

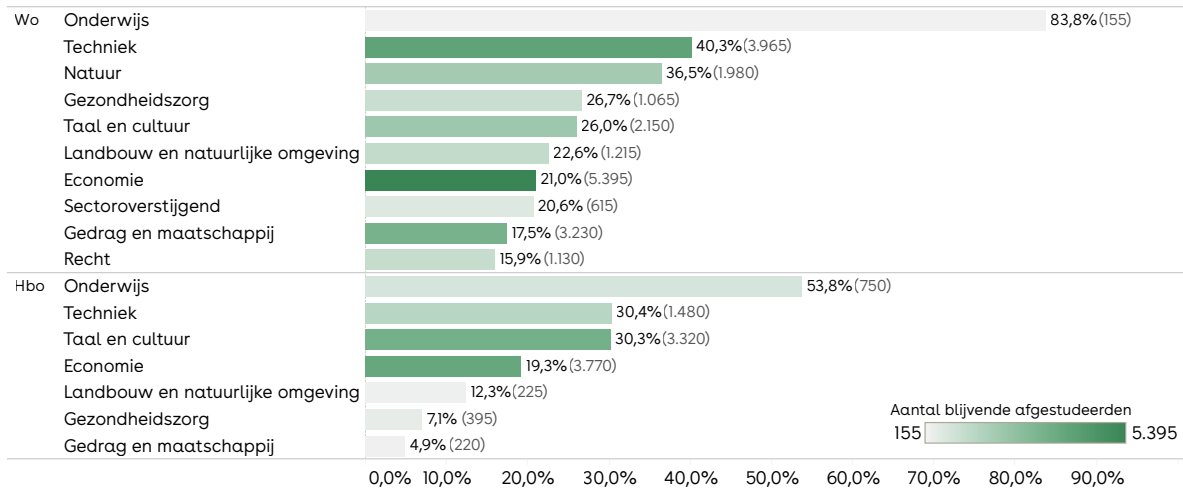
Hoge stayrates bij studierichtingen Onderwijs en Techniek

Figuur 6 toont de stayrate en het aantal blijvende afgestudeerden 5 jaar na afstuderen per studierichting en type instelling. Er zijn grote verschillen zichtbaar tussen de studiedisciplines. De stayrate is zowel in het wo als het hbo het hoogst bij Onderwijs, waar meer dan de helft van de afgestudeerden na 5 jaar nog in Nederland woont (respectievelijk 84% en 54%). Jaarlijks volgen echter relatief weinig internationale studenten een opleiding in deze richting (zie [Nuffic, 2022: 15, 16](#)), waardoor het per saldo niet veel afgestudeerden betreft.

Ook afgestudeerden uit technische opleidingen blijven verhoudingsgewijs vaak. Van alle wo-afgestudeerden die een technische studie hebben gevolgd, verblijft 40% 5 jaar na slagen nog altijd in Nederland. Bij de hbo-afgestudeerden die een studie in deze richting hebben afgerond, ligt dit percentage op 30%. Techniek komt bij beide type instellingen dan ook op een tweede plek als het gaat om de stayrate. Aangezien Techniek al sinds 2012 ook in de top 3 van

populairste studierichtingen onder ingeschreven internationale studenten staat, is het aantal blijvende afgestudeerden ook relatief hoog. Na Economie (9.165 na 5 jaar), leveren technische studies het hoogste aantal blijvers (5.445 na 5 jaar).

Figuur 6. Stayrate en aantal blijvende afgestudeerden 5 jaar na afstuderen, uitgesplitst naar type instelling en studierichting voor afstudeercohorten 2006-07 t/m 2015-16

Figuur 7 toont van de blijvende afgestudeerden de arbeidsmarktpositie 5 jaar na afstuderen. Dit betreft dus dezelfde blijvende personen als in figuur 6. In deze figuur kan je bijvoorbeeld zien dat van de 1.980 blijvende internationale studenten die een universitaire opleiding in de rechten hebben afgerond, 69% na 5 jaar werkend is, 30% niet werkend en 1% nog een vervolgopleiding in het Nederlandse hoger onderwijs volgt.

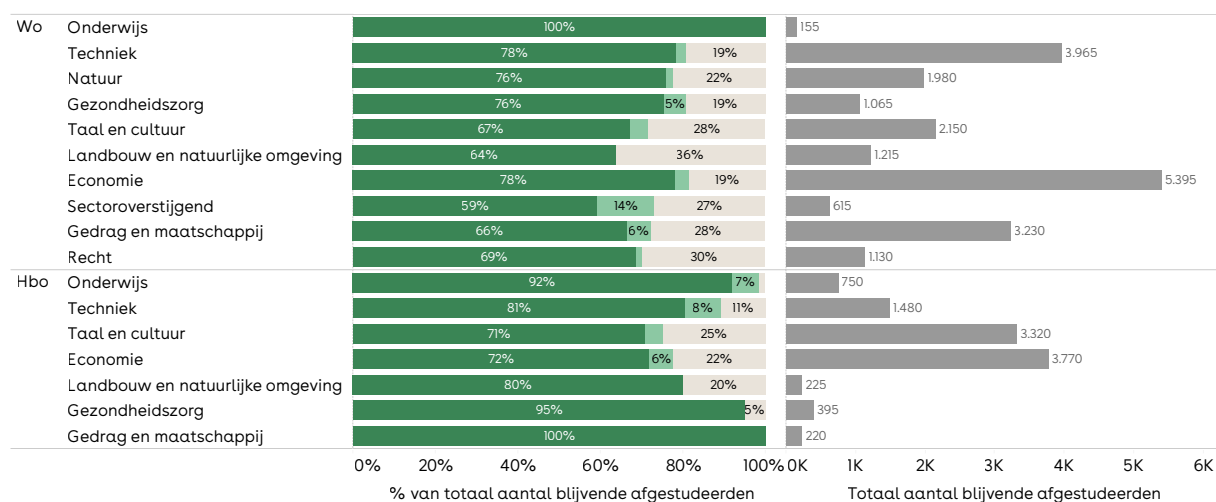
Wo-afgestudeerden: hoge arbeidsparticipatie bij afgestudeerden in richtingen Onderwijs en Techniek

Onder wo-afgestudeerden is de arbeidsparticipatie (aandeel werkenden onder de blijvers) het hoogst onder afgestudeerden die een opleiding in de studierichting Onderwijs hebben afgerond (100%), gevolgd door Techniek en Economie (beiden 78% na 5 jaar). De arbeidsparticipatie is met 59% het laagst bij de Sectoroverstijgende studies (bijvoorbeeld de opleiding Liberal Arts & Sciences) en Landbouw en natuurlijke omgeving (64%). Bij de sectoroverstijgende studie kan overigens wel worden opgemerkt dat 14% van de blijvende afgestudeerden dan nog een ho-vervolgstudie doet.

Hbo-afgestudeerden: hoge arbeidsparticipatie bij afgestudeerden in richtingen Gedrag en maatschappij en Onderwijs

Ook bij hbo-afgestudeerden bestaat er een hoge arbeidsparticipatie onder afgestudeerden die een opleiding in het onderwijs hebben afgerond (92%). Alleen de richtingen Gedrag en maatschappij (100%) en Gezondheidszorg (95%) hebben relatief meer werkende afgestudeerden. De laagste aandelen werkende afgestudeerden vind je bij de studierichtingen Taal en cultuur (71%) en Economie (72%). Deze percentages zijn echter wel nog steeds vergelijkbaar met de gemiddelde bruto arbeidsparticipatiegraad in Nederland in 2021 (zie figuur 3).

Figuur 7. Arbeidsmarktpositie van blijvende afgestudeerden 5 jaar na afstuderen, uitgesplitst naar type instelling en studierichting voor afstudeercohorten 2006-07 t/m 2015-16

7. Stayrate naar gender

Een ander onderscheid dat gemaakt kan worden, is gebaseerd op gender. De data over gender (in de databron: geslacht) zijn alleen beschikbaar vanaf cohort 2009-10, omdat dit voor eerdere rapporten niet is uitgevraagd. Verder zijn alle afgestudeerden ingedeeld naar man en vrouw. Er zijn dus geen cijfers beschikbaar over non-binaire, genderqueer personen of mensen met andere genderidentiteiten.

Ongeveer 60 procent van de blijvende afgestudeerden is vrouw, ook een hogere stayrate onder vrouwelijke afgestudeerden

Van de internationale studenten in de afstudeercohorten 2009-10 t/m 2015-16 verblijven er nog rond de 25.500 5 jaar na afstuderen in Nederland. Ongeveer 3 op de 5 hiervan is vrouw (± 15.400), wat betekent dat ongeveer 2 op de 5 (± 10.100) hiervan man is. De gemiddelde stayrate onder de vrouwelijke afgestudeerden is 5 jaar na slagen ook iets hoger: 24% ten opzichte van een gemiddelde stayrate van 22% onder de mannelijke afgestudeerden.

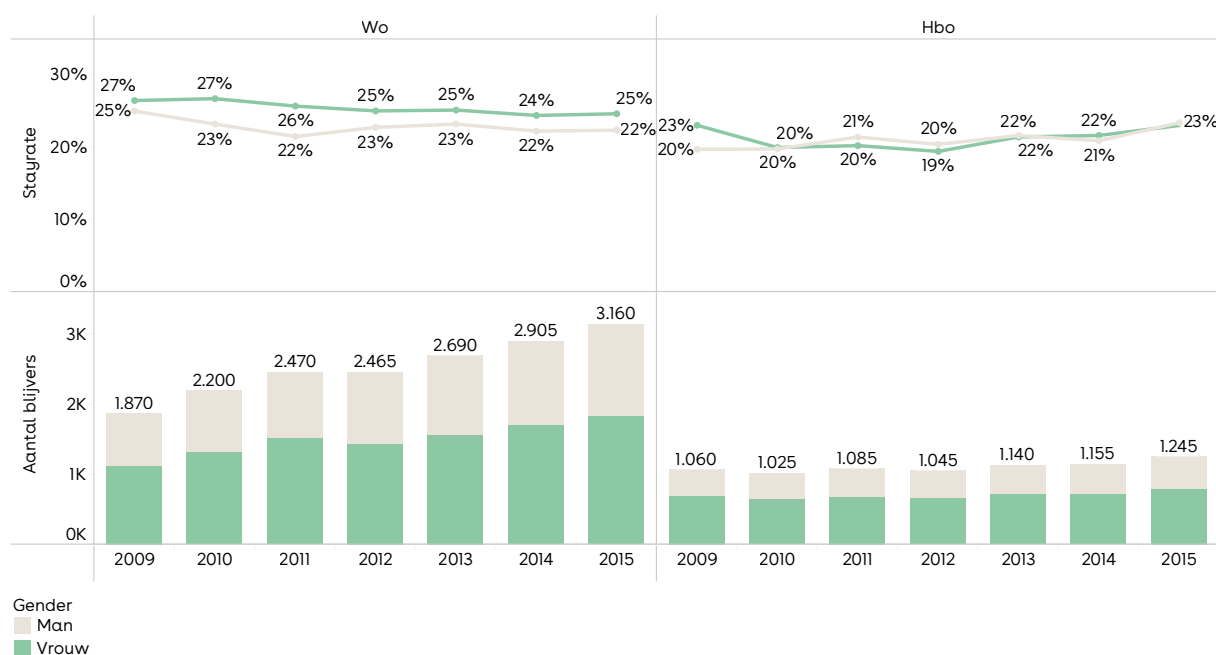
Hogere stayrate onder vrouwelijke wo-afgestudeerden, geen verschil zichtbaar tussen hbo-afgestudeerden

Zoals figuur 8 toont, is het eerdergenoemde verschil in stayrate alleen zichtbaar bij internationale wo-afgestudeerden. Voor de samengevoegde cohorten 2009-10 t/m 2015 is er sprake van een stayrate van 25% na 5 jaar onder vrouwen die een wo-studie hebben afgerond tegenover 23% onder mannelijke wo-afgestudeerden. De lijngrafiek in het figuur laat zien dat dit verschil ook constant is door de tijd. Bij elk afstudeercohort is de stayrate 2 tot 4 procentpunt hoger dan bij wo-afgestudeerde mannen. De stayrate bij hbo-afgestudeerden is zowel voor mannen als vrouwen 21% na 5 jaar, en ook per afstudeercohort zijn er geen grote verschillen zichtbaar.

Verder is het aandeel vrouwen onder de blijvende afgestudeerden (de staafdiagrammen in het figuur) 5 jaar na afstuderen bij wo-afgestudeerden net iets lager dan bij de hbo-afgestudeerden, respectievelijk 59% en 63% voor de samengevoegde cohorten 2009-10 t/m 2015.

Figuur 8. Stayrate en aantal blijvende afgestudeerden 5 jaar na afstuderen, uitgesplitst naar type instelling en gender voor afstudeercohorten 2009-10 t/m 2015-16

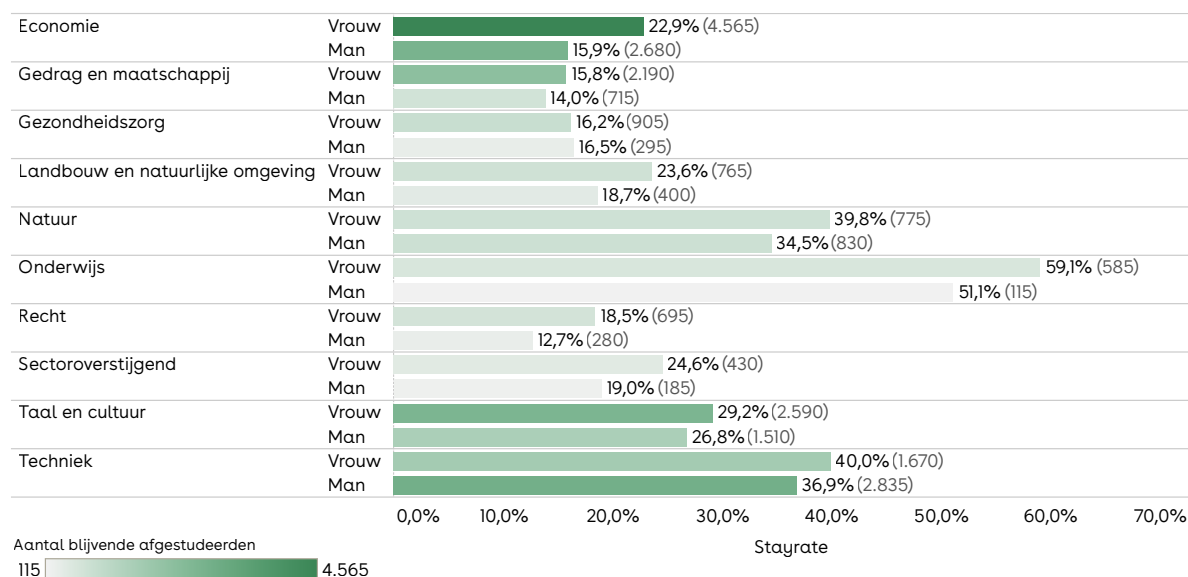

Geen grote genderverschillen in stayrate binnen de studierichtingen

Zoals figuur 9 laat zien, zijn er binnen de verschillende studierichtingen geen grote genderverschillen wat betreft de stayrate 5 jaar na afstuderen. Het grootste verschil in stayrate tussen mannen en vrouwen is zichtbaar bij Onderwijs en bedraagt 8 procentpunt (59,1% bij vrouwen en 51,1% bij mannen). Het feit dat de stayrate onder vrouwelijke afgestudeerden gemiddeld genomen hoger is, zie je wel terug bij bijna elke studierichting. Alleen bij Gezondheidszorg is de stayrate van de mannen net iets hoger dan bij de vrouwen (respectievelijk 16,5% en 16,2%).

Dit betekent overigens niet dat het aantal blijvende vrouwelijke afgestudeerden ook voor elke studierichting hoger is. Volgens de inkomendemobiliteitscijfers van DUO zijn er bij de richtingen Natuur en Techniek jaarlijks meer mannelijke dan vrouwelijke internationale studenten (eigen analyse), en daardoor is het aantal mannelijke blijvende afgestudeerden - ondanks een lagere stayrate - groter.

Figuur 9. Stayrate en aantal blijvende afgestudeerden (tussen haakjes) 5 jaar na afstuderen, uitgesplitst naar studierichting en gender voor afstudeercohorten 2009-10 t/m 2015-16

Nauwelijks verschillen in arbeidsparticipatie tussen de genders

Er is ook onderzocht of er verschillen zijn in het aandeel werkenden tussen mannen en vrouwen. Deze verschillen zijn er eveneens nauwelijks. Eén jaar na afstuderen is de arbeidsparticipatie onder de vrouwelijke blijvers 35,2% tegenover 35,0% onder de mannelijke tegenhangers. Na 5 jaar is de arbeidsparticipatie onder de vrouwelijke blijvende afgestudeerden nog steeds net iets hoger: 74,3% tegenover 73,9% (niet afgebeeld). Ter vergelijking: volgens het CBS is in de categorie 15 tot 25 jaar de nettoarbeidsparticipatie van vrouwen iets groter dan die van mannen, maar in alle andere leeftijdsgroepen werken mannen meer (betreft het tweede kwartaal van 2021, [CBS, 2022a](#)).

8. Arbeidsmarktregio's

De data over arbeidsmarktregio's zijn alleen beschikbaar vanaf cohort 2009-10, omdat deze voor eerdere rapporten niet zijn uitgevraagd.

Figuur 10 toont waar het werk van de werkzame internationale afgestudeerden (zowel zelfstandig als niet-zelfstandig) 5 jaar na afstuderen, gevestigd is. De indeling die hier voor gebruikt wordt, is die in zogenoemde **arbeidsmarktregio's**. Dit zijn regionale niveaus die doorgaans tussen gemeenten en provincies in liggen en afkomstig zijn van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) ([CBS, 2022b](#)). Op het peilmoment waren er 35 van deze arbeidsmarktregio's in Nederland.

Bijna een kwart van de werkzame afgestudeerden werkt in Groot-Amsterdam

Zoals het figuur laat zien, werken bijna 6.500 afgestudeerde blijvers van de afstudeercohorten 2009-10 t/m 2015-16 5 jaar na slagen in Groot-Amsterdam, wat gelijkstaat aan 35,3% van het totale aantal internationale werkende afgestudeerden. Deze arbeidsmarktregio betreft naast Amsterdam bijvoorbeeld ook Amstelveen, Diemen en Haarlemmermeer. Zowel onder wo- als hbo-afgestudeerden is dit veruit de populairste arbeidsmarktregio. Haaglanden (10,1%) en

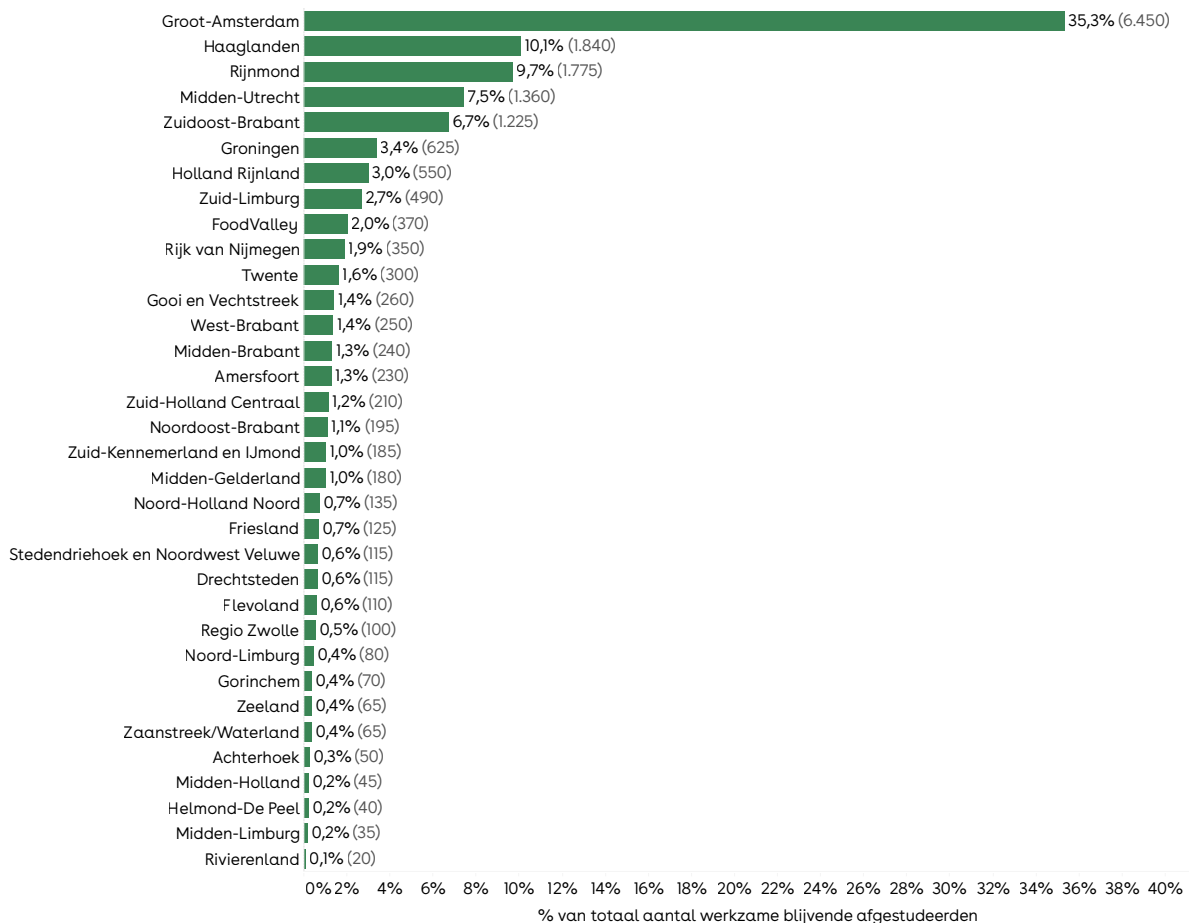
Rijnmond (9,7%) maken de top 3 compleet. Deze top 3 is vergelijkbaar met de landelijke cijfers volgens het CBS. In 2020 was de belangrijkste arbeidsmarktregio eveneens Groot-Amsterdam, gevolgd door Rijnmond en Haaglanden (CBS, 2022c).

Afgestudeerden in de studierichting Landbouw en natuurlijke omgeving werken vaak in FoodValley, en afgestudeerden in de techniek werken vaak in de omgeving van Eindhoven

De populariteit van Groot-Amsterdam onder internationale afgestudeerden is ook in elke studierichting terug te vinden. Groot-Amsterdam is de belangrijkste arbeidsmarktregio voor alle studierichtingen behalve voor Landbouw en natuurlijke omgeving en voor Techniek. Bij Landbouw en natuurlijke omgeving is dit namelijk FoodValley (Ede, Wageningen en omgeving). Hier is de WUR (Wageningen University and Research) gevestigd, en deze instelling onderscheidt zich als de enige Nederlandse universiteit die zich specifiek richt op gezonde voeding en leefomgeving (WUR, 2022).

Bij de studierichting Techniek is Zuidoost-Brabant (Eindhoven en omgeving) de populairste arbeidsmarktregio. Studenten kunnen hier studeren aan de TU Eindhoven en gaan vervolgens aan de slag in de technologieregio **Brainport Eindhoven**. Meer dan twee derde van de internationaal werkzame afgestudeerden in deze regio heeft dan ook een technische studie afgerond. Bij zowel Landbouw en natuurlijke omgeving als Techniek staat Groot-Amsterdam wel nog op de tweede plek.

Figuur 10. Aantal werkende afgestudeerden, uitgesplitst per arbeidsmarktregio 5 jaar na afstuderen voor afstudeercohorten 2009-10 t/m 2015-16

9. Woonregio's

Figuur 11 toont de woonplaats van de blijvende afgestudeerden 5 jaar na slagen op basis van de 36 meest populaire studiesteden.

Concentratie van internationale afgestudeerden in Noord- en Zuid-Holland

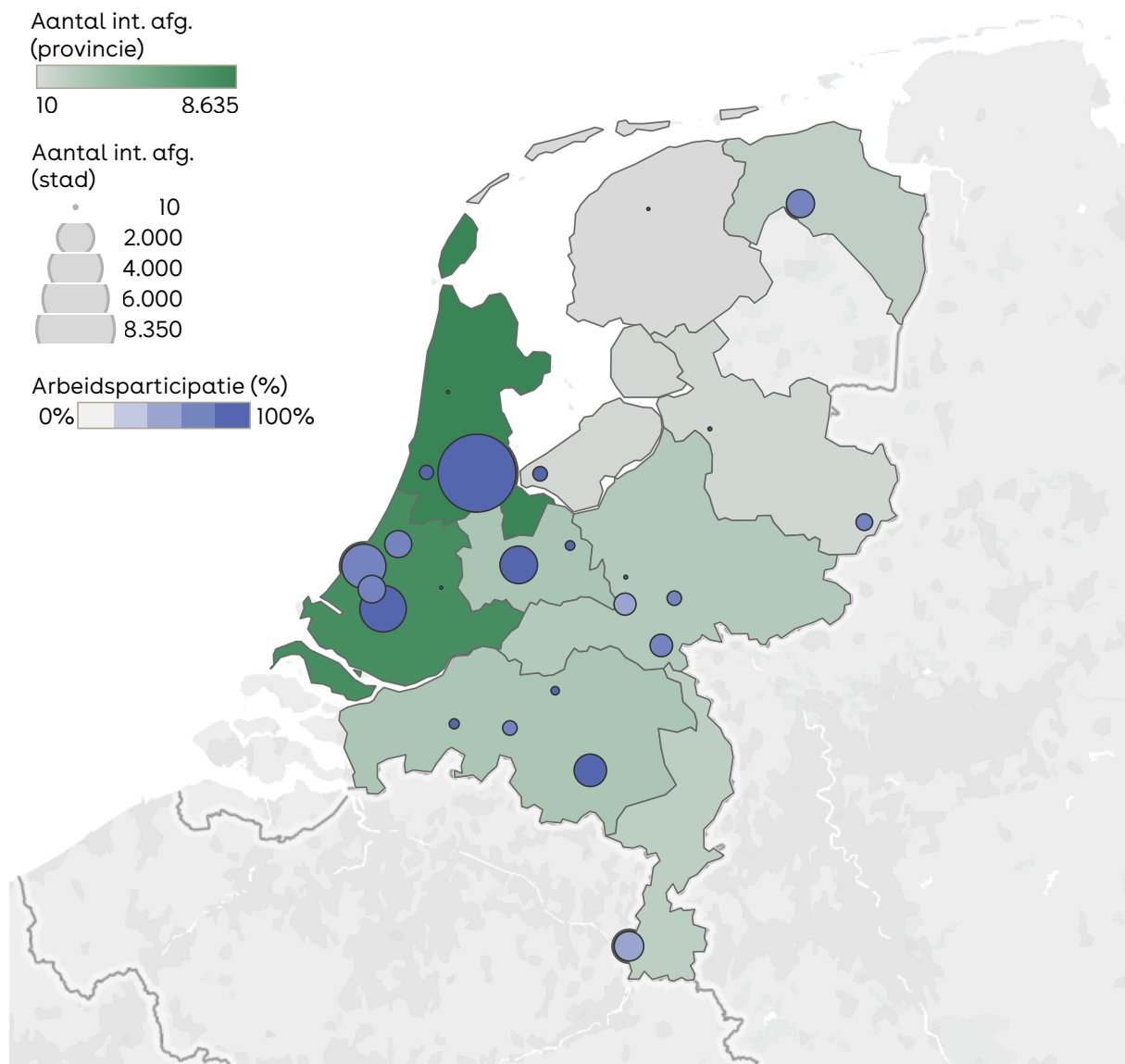
Het is door Nuffic reeds vastgesteld dat in de Noord- en Zuid-Hollandse steden de meeste internationale studenten ingeschreven staan (Nuffic, 2022: 19). Deze provincies zijn ook het populairst onder de afgestudeerden. Bijna de helft (49%) woont 5 jaar na slagen in een gemeente binnen een van deze provincies. Utrecht maakt de top 3 populairste provincies compleet.

Amsterdam (incl. Diemen en Amstelveen) staat als gemeente met afstand op nummer 1: 24,9% van de afgestudeerden woont 5 jaar na het voltooien van de studie in deze gemeente. Rotterdam (8,9%), 's-Gravenhage (8,1%), Utrecht (5,8%) en Eindhoven (4,3%) maken de top 5 compleet. Deze top 5 komt exact overeen met de 5 grootste gemeenten in Nederland naar inwonertal (CBS, 2022d). Internationale afgestudeerden kiezen dus vaak steden om te wonen die ook populair zijn onder de Nederlandse bevolking.

Eindhoven van de top 5 woonsteden relatief het sterkst gegroeid

Van het afstudeercohort 2006-07 woonden 1.260 internationale afgestudeerden 5 jaar na afstuderen in een van deze 5 populairste steden. Voor het afstudeercohort 2015-16 was dit gestegen naar 2.415 (een stijging van 92%). Hoewel er bij alle steden sprake is van een groei van minimaal 67%, bestaan er wel verschillen tussen deze steden. Zo is Amsterdam in absolute cijfers het meest gegroeid (+535 afgestudeerden), maar is Eindhoven relatief gezien het sterkst gegroeid (+176%, +150 afgestudeerden).

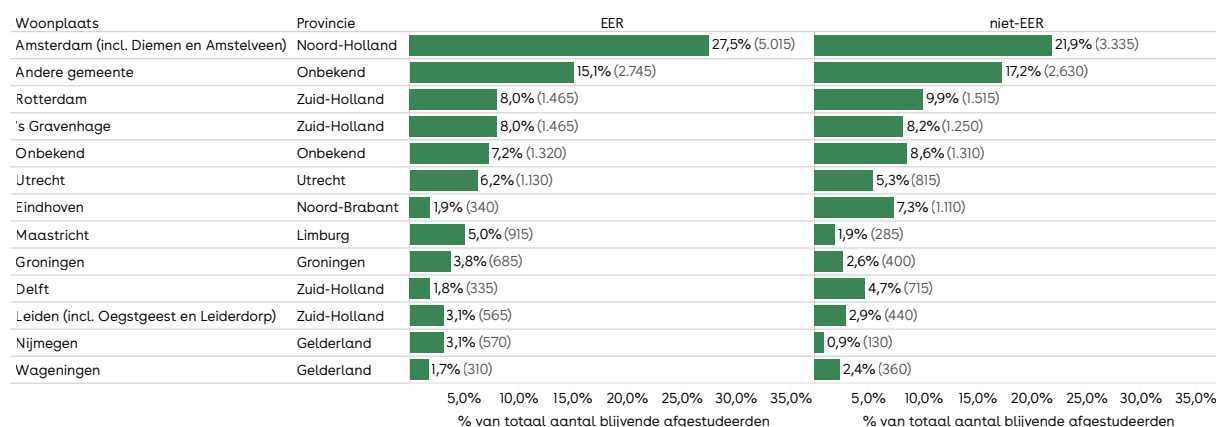
Figuur 11. Woonplaats van internationale afgestudeerden in Nederland 5 jaar na afstuderen voor afstudeercohorten 2006-07 t/m 2015-16

In Noord-Holland zijn EER-afgestudeerden in de meerderheid, in Zuid-Holland komt het merendeel uit een niet-EER-land

Er bestaan bovendien verschillen in woonsteden tussen de niet-EER- en EER-afgestudeerden. Figuur 12 laat bijvoorbeeld zien dat niet-EER-studenten zich minder vaak in Amsterdam vestigen en juist vaker in Rotterdam en Delft dan EER-afgestudeerden. Ook op provinciaal niveau zie je dat in Zuid-Holland de niet-EER-afgestudeerden in de absolute meerderheid zijn. In Noord-Holland zijn juist de afgestudeerden uit de EER in groteren getale aanwezig. De niet-EER-afgestudeerden zijn eveneens in de meerderheid in Noord-Brabant en Flevoland. In de overige provincies zijn de EER-afgestudeerden in de meerderheid.

Figuur 12. Percentage van blijvende internationale afgestudeerden per woonplaats 5 jaar na afstuderen, uitgesplitst naar EER en niet-EER voor afstudeercohorten 2006-07 t/m 2015-16

NB: Alleen steden met meer dan 600 afgestudeerden 5 jaar na afstuderen zijn getoond (EER- en niet-EER-afgestudeerden opgeteld). Wanneer een afgestudeerde onder 'Andere gemeente' valt, betekent het dat deze persoon in een andere gemeente dan de 36 meest populaire studiesteden woont. Zie het hoofdstuk *Beperkingen in de bijlage* voor meer informatie over de groep met woonplaats 'Onbekend'.

10. Jaarsalaris werkende afgestudeerden

De data over jaarsalarissen zijn alleen beschikbaar vanaf cohort 2009-10, omdat deze voor eerdere rapporten niet zijn uitgevraagd. Met jaarsalaris wordt het brutoloon van de werkende blijvende afgestudeerden bedoeld. Dit is het volledig bruto-inkomen (dus basisloon + opgebouwd recht vakantiebijslag en extra periodesalaris + overwerkloon + bonussen), gecorrigeerd naar 1 fte en volledig jaar, geïndexeerd naar 2020.

6 op de 10 werkende afgestudeerden verdient 5 jaar na afstuderen meer dan €40.000 per jaar

Aangezien het salaris van de meeste werkenden groeit naarmate zij langer werken, groeit ook met elk jaar na afstuderen de groep internationale werkende afgestudeerden met een relatief hoog inkomen. Waar 1 jaar na afstuderen 22% meer dan €40.000 per jaar verdiende, was dit aandeel 5 jaar na afstuderen gestegen naar 60%. Ongeveer een derde (32%) van de afgestudeerden verdiende na 5 jaar zelfs meer dan €50.000. Ook de groep met relatief lage inkomens (jaarsalaris van minder dan €25.000) is in deze periode meer dan gehalveerd (van 29% naar 12%). Het gemiddelde jaarsalaris 5 jaar na afstuderen is bijna €46.000. Dit is een stijging van ruim 41% ten opzichte van het gemiddelde jaarsalaris 1 jaar na afstuderen (€32.500; zie tabel B1 in de bijlage).

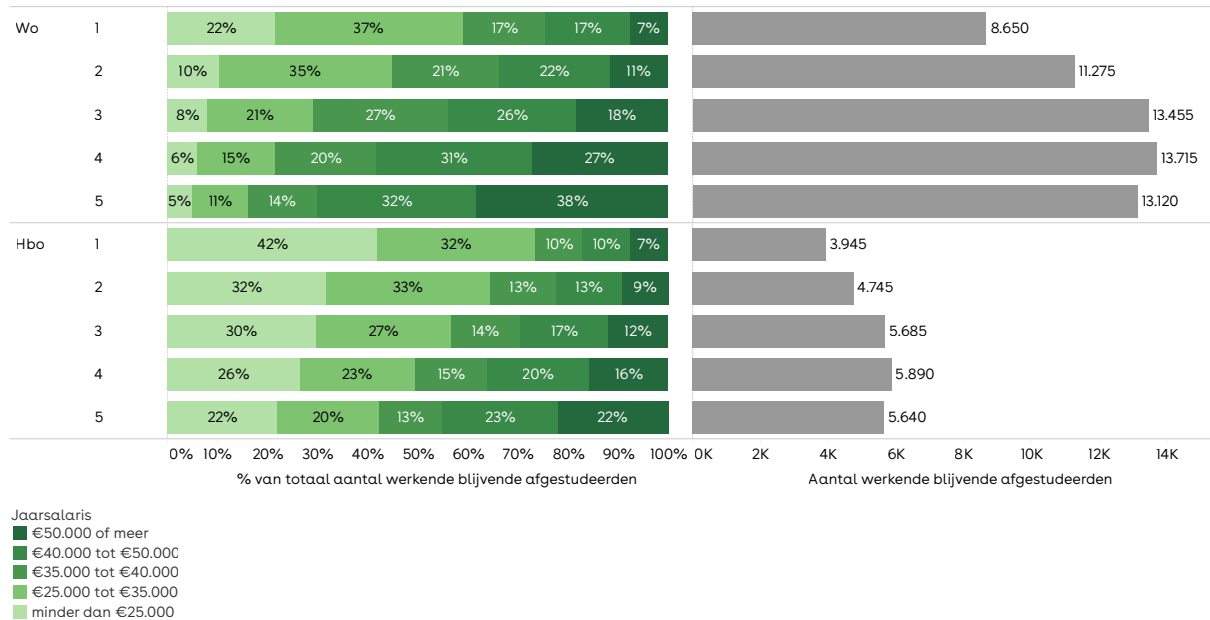
Internationale wo-afgestudeerden verdienen na 5 jaar gemiddeld 10 duizend euro per jaar meer dan hbo-afgestudeerden

Net als op de gehele Nederlandse arbeidsmarkt het geval is, verdienen internationale wo-afgestudeerden gemiddeld gezien meer dan hbo-afgestudeerden (CBS, 2012). Dit verschil is al te zien 1 jaar na afstuderen, waar 24% van de werkende wo-afgestudeerden meer dan €40.000 verdient tegenover 17% van de hbo-afgestudeerden (zie figuur 13). Ook het aandeel laagste inkomens (minder dan €25.000) is dan bijna twee keer zo klein onder wo-afgestudeerden als onder hbo-afgestudeerden (22% tegenover 42%). Na 5 jaar hebben 14 van de 20 wo-afgestudeerden een jaarsalaris van meer dan €40.000 tegenover 9 van de 20 hbo-afgestudeerden. Het aandeel wo-afgestudeerden met de laagste inkomens (5%) is 5 jaar na afstuderen ook een stuk lager dan bij hbo-afgestudeerden (22%). Het gemiddelde jaarsalaris

van internationale wo-afgestudeerden is 5 jaar na afstuderen dan ook ongeveer 10 duizend euro hoger dan dat van hbo-afgestudeerden (respectievelijk €48.900 en €39.100; zie tabel B2 in de bijlage).

Figuur 13. Bruto jaarsalaris van blijvende en werkende afgestudeerden 1 t/m 5 jaar na afstuderen, uitgesplitst naar type instelling voor afstudeercohorten 2009-2010 t/m 2015-16

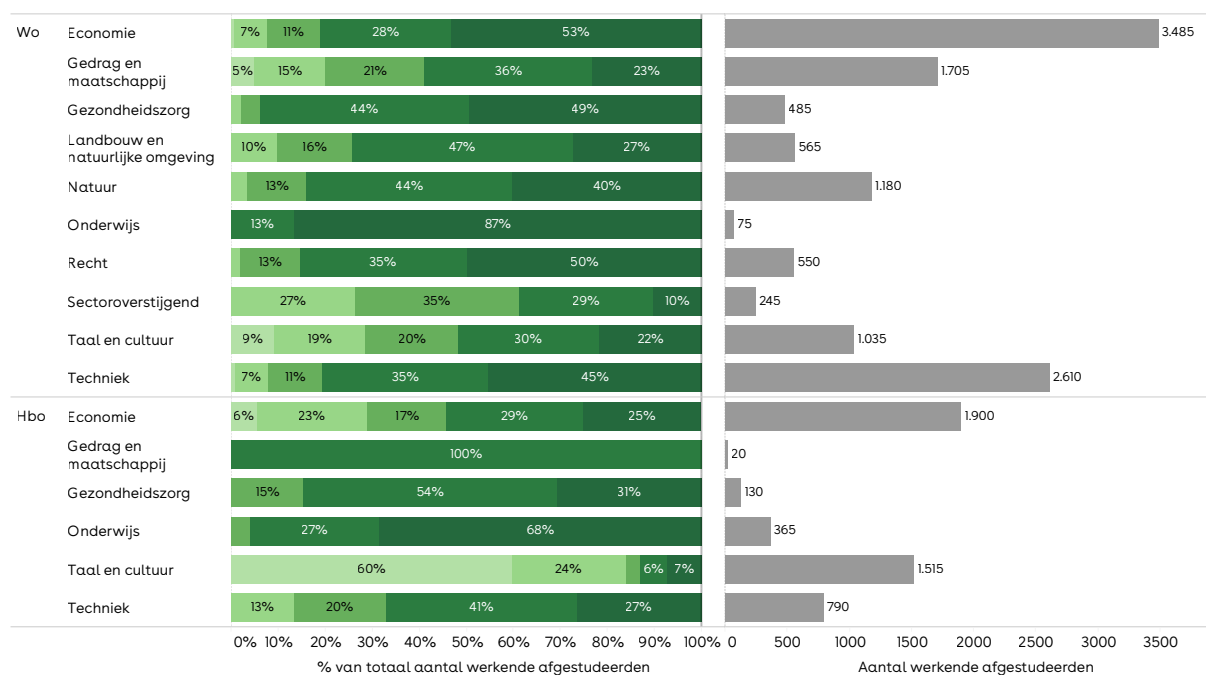
Hoge salarissen internationale studenten afgestudeerd in studierichtingen Onderwijs, Gezondheidszorg en Techniek

Zoals figuur 14 laat zien, zijn er naast de verschillen per opleidingsniveau ook verschillen zichtbaar als het gaat om de richtingen waarin de studenten zijn afgestudeerd. Vooral Onderwijs, Gezondheidszorg en Techniek vallen op. Bij elk van deze studierichtingen verdient een ruime meerderheid 5 jaar na afstuderen meer dan €40.000 per jaar. Dit geldt zowel voor hbo- als wo-afgestudeerden. (Dit betekent overigens niet per definitie dat zij ook in die branches aan de slag zijn gegaan.) Bij de studierichting Taal en cultuur wordt relatief gezien het minst verdiend na 5 jaar. Van de meer dan 1,5 duizend afgestudeerden in deze studierichting op hbo-niveau verdient 60% minder dan €25.000 per jaar. Onder wo-afgestudeerden is dit percentage 9%. Ook de wo-studierichting met Sectoroverstijgende programma's kent relatief lage salarissen: 27% verdient 5 jaar na afstuderen minder dan €25.000 per jaar.

Afgestudeerden uit landen binnen en buiten de EER verdienen gemiddeld ongeveer even veel

Er zijn geen grote salarisverschillen zichtbaar tussen afgestudeerden uit de EER en afgestudeerden van buiten de EER (zie tabel B3 in de bijlage). Vijf jaar na afstuderen verdienen wo-afgestudeerden uit de EER gemiddeld €48.400 per jaar, tegenover €49.500 voor wo-afgestudeerden van buiten de EER. Hbo-afgestudeerden uit de EER verdienen gemiddeld €39.500 en hbo-afgestudeerden uit niet-EER-landen €38.500.

Figuur 14. Bruto jaarsalaris van blijvende en werkende afgestudeerden 5 jaar na afstuderen, uitgesplitst naar studierichting voor afstudeercohorten 2009-2010 t/m 2015-16

Jaarsalaris
 ■ €50.000 of meer
 ■ €40.000 tot €50.000
 ■ €35.000 tot €40.000
 ■ €25.000 tot €35.000
 ■ minder dan €25.000

NB: Wegens geldende privacywetgeving en de regels en richtlijnen van het CBS zijn niet alle data tot op het kleinste detailniveau beschikbaar. Hierdoor ontbreken in de dataset die is gebruikt voor deze figuur van ongeveer 2,3 duizend werkende afgestudeerden data over het jaarsalaris. Dit verklaart onder andere het lage aantal bij bijvoorbeeld de studierichting Gedrag en maatschappij op hbo-niveau.

Uurloon internationale afgestudeerden groeit naarmate ze langer in Nederland zijn toe naar dat van Nederlandse afgestudeerden

Nuffic heeft geen data beschikbaar over het inkomen van Nederlandse afgestudeerden. Het CPB heeft wel in 2019 onderzocht hoe het uurloon van internationale afgestudeerden zich verhoudt tot dat van Nederlandse afgestudeerden. Net als in dit onderzoek is vastgesteld, berekende het CPB dat de eerste 5 jaar na afstuderen de uurlonen vrijwel gelijk zijn voor wo-afgestudeerden uit EER-landen als voor wo-afgestudeerden uit niet-EER-landen. "Wo-afgestudeerden uit zowel EER- als niet-EER-landen verdienen een jaar na afstuderen een uurloon dat met 18,50 euro aanzienlijk lager is dan dat van Nederlandse wo-afgestudeerden (21,50 euro). Na vijf jaar zijn de initiële verschillen bijna ingelopen en resteert nog een verschil van 0,50 euro" (CPB, 2019: 31).

Nederlandse hbo-afgestudeerden verdienen kort na afstuderen ook meer dan buitenlandse afgestudeerden met hetzelfde opleidingsniveau. Het verschil met afgestudeerden uit de EER is echter beperkt en de EER-afgestudeerden lopen het verschil al na 2 jaar in. Het uurloon van niet-EER-afgestudeerden is 1 jaar na afstuderen wel duidelijk lager dan dat van Nederlandse afgestudeerden (bijna €3,00) en dit verschil houdt ook langer aan: na 5 jaar is het verschil nog €1,50 (CPB, 2019: 31, 32).

11. Financiële opbrengsten voor de Nederlandse overheid

In dit hoofdstuk beschrijven we wat inkomende internationale studenten aan overheidsfinanciën opbrengen en ook wat ze kosten. Anders dan bij de Nuffic-stayraterapporten uit 2016 en 2018 laten we uitgaande mobiliteit (Nederlandse studenten die in het buitenland studeren) nu buiten beschouwing. Over uitgaande mobiliteit zijn er geen (complete) recente mobiliteitscijfers beschikbaar, en ook is er geen informatie beschikbaar over de stayrate van uitgaande Nederlandse studenten. Het CPB (de bron die we gebruiken voor de nettobijdrage van instromende studenten) heeft in zijn berekeningen een schatting moeten maken aangezien er geen informatie beschikbaar is over de stayrate van uitgaande Nederlandse studenten.

De inhoud van tabel 1 is afkomstig uit het rapport 'Economische effecten van internationalisering in het hoger onderwijs en mbo' (CPB, 2019: 37). Deze tabel maakt inzichtelijk waaruit de nettobijdrage over de levensloop van inkomende ho-studenten is opgebouwd (uitgesplitst naar herkomst en type instelling). Het betreft een resultaat waarbij zowel de kosten van internationale studenten en afgestudeerden in termen van onder meer onderwijs en aanspraak op sociale voorzieningen, alsook de opbrengsten (e.g. belastingen en sociale premies) zijn meegenomen. De posten met een (-) erachter zijn wat de internationale studenten en afgestudeerden kosten; de (+) staat voor wat ze opbrengen. Zie hoofdstuk 5 van het CPB-rapport voor de aannames en variabelen die zijn gebruikt voor deze berekeningen per inkomende student.

Tabel 1. Bijdragen en kosten aan overheidsfinanciën van internationale student (x €1.000)

	Student uit EER-land		Student uit niet-EER-land	
	Hbo	Wo	Hbo	Wo
Nettobijdrage over levensloop	5,0	16,9	68,5	96,3
Totaal <u>tijdens</u> studie	-22,8	-21,0	3,0	2,0
Rijksbijdrage (-)	-24,8	-22,8	0,0	0,0
Studiefinanciering (-)	-1,1	-1,0	0,0	0,0
Indirecte belastingen (+)	2,8	2,5	2,8	1,9
Inkomstenbelasting en soc. premies (+)	0,4	0,3	0,2	0,1
Totaal <u>na</u> studie	27,7	37,9	65,5	94,3
Belastingen en sociale premies (+)	78,6	102,3	206,2	260,7
uitgaven sociale zekerheid (-)	-4,7	-16,8	-38,8	-42,7
uitgaven zorg (-)	-14,0	-15,9	-37,0	-41,3
uitgaven algemene voorzieningen (-)	-22,3	-31,7	-64,9	-82,4

NB: Deze tabel heeft een andere lay-out gekregen maar is inhoudelijk een kopie van 'Tabel 5.5 Bijdragen en kosten aan overheidsfinanciën van internationale student, dzd euro' van pagina 37 van het CPB-rapport (2019). De kolommen over Nederlandse studenten in het buitenland zijn niet weergegeven.

Onder de streep positief resultaat voor alle typen studenten

Zoals in het CPB-rapport beschreven wordt (2019: 36), is het saldo van opbrengsten en kosten gezien over de hele levensloop voor alle typen studenten positief: voor hbo- en wo-studenten uit zowel EER- als niet-EER- landen. Het saldo voor studenten uit niet-EER-landen is echter wel

veel groter. Een wo-student uit een niet-EER-land brengt uiteindelijk gemiddeld €96,3 duizend op. Voor een student aan een hbo-opleiding is dit gemiddeld €68,5 duizend. Studenten uit EER-landen hebben een kleinere nettobijdrage, gemiddeld €5,0 duizend voor een hbo-student en gemiddeld €16,9 duizend voor een wo-student. Oorzaken voor dit verschil zijn de hogere stayrate onder niet-EER-studenten (zie hoofdstuk 4 Stayrate naar afkomst) en het gegeven dat de Nederlandse overheid voor hen geen rijksbijdrage betaalt en dat deze studenten ook geen aanspraak kunnen maken op studiefinanciering (ook niet onder bepaalde voorwaarden).

Daarnaast is de nettobijdrage van studenten met een wo-opleiding voor zowel EER- als niet-EER-landen hoger dan die van hbo-studenten. Dit verschil wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door de gemiddeld veel hogere inkomens van deze groep en de daarmee samenhangende hogere belasting- en premieopbrengsten na de studie (zie ook hoofdstuk 10 Jaarsalarissen werkende afgestudeerden).

Verskil met CPB-onderzoek uit 2012

Wie tabel 1 uit dit rapport met tabel 4.9 uit het CPB-onderzoek uit 2012 (p. 31) vergelijkt, zal zien dat de nettobijdrage per type inkomende studenten soms vrij veel veranderd is. Voor wo-studenten uit EER-landen is de nettobijdrage nu duidelijk lager dan in de studie uit 2012 (van €81,1 duizend in 2012 naar €16,9 duizend in 2019), voor hbo-studenten uit niet-EER-landen is het saldo juist twee keer zo hoog (van €31,8 duizend in 2012 naar €68,5 duizend in 2019). Voor hbo-studenten uit de EER daalt het saldo licht: van 10,6 duizend euro in 2012 naar 5,0 duizend euro in 2019. Voor wo-studenten uit niet-EER-landen stijgt het saldo juist weer licht ten opzichte van 2012 (van €91,6 duizend naar €96,3 duizend).

Volgens het CPB zijn deze veranderingen in nettobijdragen het gevolg van beleidswijzigingen die in de tussenliggende tijd zijn doorgevoerd (zie verderop in dit hoofdstuk), maar voornamelijk van gewijzigde profielen voor stayrates en arbeidsparticipatie die volgen uit de gebruikte microdata (2019: 37). In 2012 werd er bijvoorbeeld voor elk type instromende student gebruikgemaakt van de (eenmalige) stayrate van 19% uit het onderzoek van Bijwaard (2010). In de studie van 2019 kon het CPB een veel preciezere inschatting maken omdat het toen gebruik kon maken van de empirische stayrates uit de microdata van het CBS. (Zie CBP, 2019: 43 voor alle verschillen tussen de twee onderzoeken.)

Voorgaande rapporten: nettobijdrage internationale studenten

Door de nettobijdragen uit tabel 1 te vermenigvuldigen met het corresponderende aantal instromende studenten, ontstaat het bedrag wat de jaarlijkse instroom aan internationale ho-studenten de Nederlandse schatkist uiteindelijk zal opleveren. In de Nuffic-rapporten uit 2016 en 2018 is dit berekend aan de hand van de (minder precieze) nettobijdragen uit het CPB-rapport 'De economische effecten van internationalisering in het hoger onderwijs' (2012). Met de instroomcijfers uit 2011-2012 werd in het rapport van 2016 berekend dat de nettobijdrage over de levensloop van internationale studenten Nederland 991 miljoen euro zal opleveren (zie tabel 2). In dit bedrag is het negatieve effect van de uitgaande Nederlandse studenten niet meegerekend; wanneer dit wel wordt meegenomen, komt het op een totaalbedrag uit van 739 miljoen. In 2018 hebben we deze berekening opnieuw uitgevoerd, maar dan met de instroomcijfers uit 2017-18. Toen kwam het totale bedrag van inkomende studenten uit op 1,8 miljard. Wanneer de effecten van uitgaande mobiliteit werden meegenomen, kwam het bedrag uit op 1,6 miljard.

Instroom 2021-22 levert uiteindelijk circa €1,5 miljard op

Ook voor dit rapport hebben we weer berekend wat internationale studenten in economische zin opleveren (zie tabel 2). Hierbij gebruiken we, zoals eerder genoemd, de geactualiseerde nettobijdragen uit het CPB-rapport van 2019 en de instroomcijfers uit studiejaar 2021-22. Het betreft hier de internationale diplomastudenten die zich voor het eerst inschrijven aan een Nederlandse instelling (bron: 1-cijfer HO van DUO). Zoals tabel 2 toont, levert de instroom van internationale studenten in 2021-22 de Nederlandse schatkist uiteindelijk circa €1,5 miljard op. De wo-studenten van buiten de EER leveren – ondanks dat dit niet de grootste groep instromende studenten is – absoluut gezien het meest op: bijna 900 miljoen. Ook wo-studenten uit EER-landen dragen met 370 miljoen veel bij aan de Nederlandse schatkist. Hierbij moet wel gezegd worden dat dit met meer dan 22 duizend instromers ook de grootste groep betreft. De groep hbo-studenten uit EER-landen levert met iets minder dan 39 miljoen euro absoluut gezien het minst op.

Tabel 2. Nettobijdrage op individueel niveau en het geaggregeerde effect voor de instroom van 2021-22 en een stayrate zoals berekend door het CPB

	Student uit EER-land		Student uit niet-EER-land		Totaal
	Hbo	Wo	Hbo	Wo	
Instroom hoger onderwijs 2021-22	7.721	22.084	2.820	9.317	41.942
Nettobijdrage over levensloop (x €1.000)	5,0	16,9	68,5	96,3	n.v.t.
Geaggregeerde effecten (x € 1.000)	€ 38.605	€ 373.220	€ 193.170	€ 897.227	€ 1.502.222

Het sinds 2012 gevoerde overheidsbeleid heeft positief effect gehad op de nettobijdrage van internationale studenten

Als je de berekeningen van 2016 en 2018 met die van nu vergelijkt, dan zouden internationale studenten de Nederlandse schatkist nu minder opleveren. Toch is dat niet het geval. Sterker nog:

“Het sinds 2012 gevoerde overheidsbeleid heeft een opwaarts effect gehad op het saldo. Sinds de economische crisis zijn de lasten verzwaard (bijvoorbeeld afbouw hypotheekrenteaftrek, afbouw heffingskortingen) en hebben ombuigingen in de sociale zekerheid (bijvoorbeeld versoering van de ww, opschuiven van de AOW-leeftijd) plaatsgevonden. Dit leidt tot hogere opbrengsten en lagere kosten na de studie van internationale studenten die in Nederland blijven wonen. De invoering van de Wet Studievoorschot heeft daarnaast geleid tot lagere kosten tijdens de studie van internationale studenten uit de EER” (CPB, 2019: 36).

Het verschil zit, zoals hierboven in het tekstvak ‘Verschil met CPB-onderzoek uit 2012’ wordt beschreven, in de preciezere berekening die het CPB dankzij het gebruik van microdata kon maken. In onze berekening van 2018 met de instroomcijfers van 2017-18 (met de nieuwe calculatie van het CPB) komen we uit op een veel lager geaggregeerd effect van 800 miljoen euro (in plaats van 1,8 miljard euro).

Internationale studenten hebben een positief effect op de Nederlandse schatkist

Bovenstaande globale berekening leert dus dat de huidige studentenstroom een positief effect heeft op de Nederlandse overheidsfinanciën. Hoewel de internationale studenten tijdens de studietijd tot extra kosten leiden, wordt dit na het afstuderen meer dan gecompenseerd door de hoogopgeleiden die hier blijven en de Nederlandse arbeidsmarkt betreden.

12. Afgestudeerde homecoming studenten

Homecoming ofwel 'thuiskomende' studenten zijn studenten met de Nederlandse nationaliteit die via een buitenlandse vooropleiding toegang hebben gekregen tot het hoger onderwijs meegenomen. Voor meer informatie over de exacte definitie en het aantal homecoming studenten in 2020-21, zie het hoofdstuk Methodologische verantwoording en definities.

Driekwart van de homecoming studenten woont 5 jaar na afstuderen nog in Nederland, groot deel van hen werkzaam

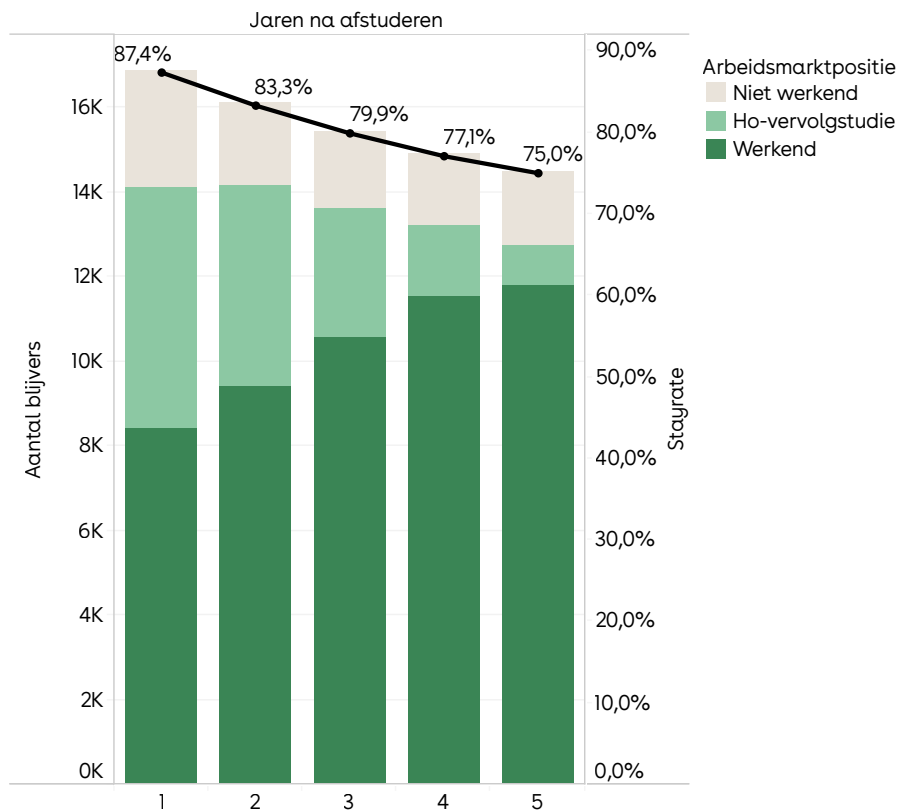
Tussen 2006-07 en 2015-16 studeerden in totaal 19.325 homecoming studenten af in het Nederlandse hoger onderwijs. Het merendeel van hen heeft een wo-opleiding afgerond (60%). Vijf jaar na afstuderen verblijft 75% van hen nog in Nederland. Het gaat in totaal om bijna 14.505 blijvende homecoming studenten (zie figuur 15). Het aandeel blijvende studenten is daarmee substantieel hoger dan dat van internationale studenten. Dit verschil kan (gedeeltelijk) verklaard worden door het feit dat homecoming studenten vaker Nederlands spreken, vaker een sociaal netwerk in Nederland hebben en in aanmerking komen voor subsidies, net zoals de andere Nederlandse leerlingen die uit het Nederlandse secundair onderwijs komen.

Onder de homecoming studenten is de stayrate van hbo-afgestudeerden met 76,5% na 5 jaar iets hoger dan die van wo-afgestudeerden (72,5%). Onder internationale afgestudeerden is de stayrate onder wo-afgestudeerden juist net iets hoger dan die van hbo-afgestudeerden (zie hoofdstuk 4).

Verder is 4 op de 5 (81%) homecoming afgestudeerden 5 jaar na afstuderen werkzaam, ongeveer 1 op de 15 volgt dan nog een ho-vervolgstudie (6%) en 1 op de 8 is niet werkzaam (12%). Van de afgestudeerden die werkzaam zijn, werkt ongeveer 40% na 5 jaar in de sector Overheid, onderwijs en zorg. De sectoren Zakelijke dienstverlening (25%) en Handel, vervoer en horeca (10%) zijn eveneens relatief populair onder deze groep. Deze top 3 is dus vergelijkbaar met die van de internationale afgestudeerden (zie het hoofdstuk Arbeidsparticipatie). Deze groep speelt met een hoge stayrate en hoge arbeidsparticipatiegraad een belangrijke rol op de Nederlandse arbeidsmarkt.

Figuur 15. Stayrate van alle homecoming afgestudeerden binnen de samengevoegde afstudeercohorten 2006-07 t/m 2015-16 (1 t/m 5 jaar na afstuderen), uitgesplitst naar werkend, niet-werkend en ho-vervolgstudie

Net als bij internationale studenten hoge stayrates bij de studierichting Onderwijs

De stayrate is - net als bij de internationale studenten - het hoogst onder studenten die een opleiding hebben gevolgd in de studierichting Onderwijs (90%). Gezondheidszorg (78%) en Taal en cultuur (76%) maken de top 3 compleet. Het hoogste aantal blijvers is echter te vinden bij Economie (3.510), gevolgd door Techniek (1.810) en Gedrag en maatschappij (1.705).

Homecoming afgestudeerden verdienen iets beter dan internationale afgestudeerden

Het aandeel werkzame homecoming afgestudeerden dat 1 jaar na afstuderen €40.000 of meer verdient (33%) is hoger dan het aandeel internationale studenten dat minimaal dit brutojaarsalaris heeft (22%). Na 5 jaar is dit verschil minder zichtbaar (respectievelijk 64% en 60% verdient €40.000 of meer).

Conclusie

Tussen 2006-07 en 2015-16 studeerden bijna 139 duizend internationale studenten af in het Nederlandse hoger onderwijs. Vijf jaar na afstuderen verblijft circa 24% van hen nog in Nederland. Het gaat in totaal om bijna 33.500 blijvende internationale studenten. Het hoger onderwijs vormt zo een belangrijke aanvoerroute voor kenniswerkers in Nederland. De vertrekkans is het hoogst in het eerste jaar na slagen, wanneer iets meer dan de helft vertrekt. Met elk jaar dat een afgestudeerde langer behouden blijft, neemt de vertrekkans af. Ondanks een stabiele stayrate is het aantal blijvende afgestudeerden wel gestegen sinds de meting van het afstudeercohort 2006-07. Dit is het gevolg van het stijgende aantal internationale studenten dat aan Nederlandse hogeronderwijsinstellingen (af)studeert.

Afgestudeerden van buiten de Europese Economische Ruimte, wo-afgestudeerden, vrouwelijke afgestudeerden en alumni die een studie hebben gevolgd in Onderwijs en Techniek blijven verhoudingsgewijs vaak.

De populairste arbeidsmarktregio onder internationale afgestudeerden is Groot-Amsterdam, gevolgd door Haaglanden en Rijnmond. Ook om te wonen is Amsterdam een populaire plek: een kwart van de afgestudeerden woont 5 jaar na afstuderen in deze gemeente. Andere populaire steden liggen in Zuid-Holland (Rotterdam, 's-Gravenhage, Delft en Leiden). Ongeveer de helft van de blijvende internationale afgestudeerden woont 5 jaar na afstuderen dan ook in Noord- of Zuid-Holland.

Werkende internationale afgestudeerden verdienen 5 jaar na slagen gemiddeld €46.000 bruto per jaar. Hoewel er geen grote verschillen zijn tussen afgestudeerden van binnen en buiten de EER, is dat wel het geval voor het type instelling waar zij hun opleiding hebben gevolgd en hun studierichting. Internationale wo-afgestudeerden verdienen na 5 jaar gemiddeld €10 duizend per jaar meer dan hbo-afgestudeerden. Afgestudeerden in studierichtingen Onderwijs, Gezondheidszorg en Techniek verdienen ook vaak relatief veel.

Dankzij het sinds 2012 gevoerde overheidsbeleid en het groeiende aantal (blijvende) internationale studenten, stijgt de totale nettobijdrage van internationale studenten. De huidige instroom aan internationale studenten (2021-22) zal de Nederlandse schatkist uiteindelijk circa €1,5 miljard opleveren. Dit is bijna een verdubbeling ten opzichte van de instroom in 2017-18. De wo-studenten van buiten de EER leveren het meest op: bijna 900 miljoen.

Kansen en aanbevelingen

Er is al enige tijd sprake van krapte op de Nederlandse arbeidsmarkt (CBS, 2022e). Vrijwel alle sectoren hebben te maken met een tekort aan gekwalificeerd personeel en zeker in de techniek, de zorg en het onderwijs staan structureel veel vacatures open. Internationale afgestudeerden kunnen een rol spelen bij het oplossen van deze tekorten. Op basis van dit en eerder onderzoek (Nuffic, 2021) zien we dat er kansen zijn om de stayrate van internationale afgestudeerden te verhogen. Hoe we op nationaal niveau op die kansen zouden kunnen inspelen, hebben we verwoord in de volgende aanbevelingen.

Eerdere begeleiding

Internationale afgestudeerden die niet blijven, vertrekken meestal al in het eerste jaar na het behalen van hun diploma. Door op dat moment, en ook daarvóór al, meer voorlichting en begeleiding te bieden, zouden mogelijk voor veel internationale afgestudeerden obstakels kunnen worden weggenomen. Te denken valt aan begeleiding naar de Nederlandse arbeidsmarkt, mogelijkheden bieden om hier werkervaring op te doen (bijvoorbeeld stages bij Nederlandse bedrijven) en gericht informeren over de verschillende soorten vergunningen.

Betere huisvesting

De situatie op de Nederlandse huizenmarkt heeft duidelijk een negatieve invloed op de plannen van internationale afgestudeerden om in Nederland te blijven. Bijna de helft (48%) van de respondenten (internationale studenten die net waren afgestudeerd) gaf in een onderzoek uit 2021 aan dat de huizenmarkt een negatieve invloed had op hun plannen om hier te blijven. Het was dan ook de meest genoemde factor (Nuffic, 2021). Als de huisvesting wordt aangepakt – en specifiek voor jong internationaal talent verbeterd – kan dit een positieve impuls geven aan de stayrate van internationale afgestudeerden.

Verbeterde Nederlandse taalvaardigheid

Internationale studenten noemen ook vaak hun Nederlandse taalvaardigheid als negatieve invloed op hun plannen om in Nederland te blijven (36% gaf aan dat deze factor een negatieve of sterk negatieve invloed heeft (gehad) (Nuffic, 2021). Initiatieven voor internationale studenten/afgestudeerden om de taal te leren zou dus ook voor een hogere stayrate kunnen zorgen.

Richting voor toekomstig onderzoek

In dit hoofdstuk noemen we enkele mogelijke richtingen voor verder onderzoek over de stayrate.

Relatie studierichting en bedrijfstak

In dit rapport is gekeken naar de blijfkans per studierichting en naar het aantal werkende afgestudeerden per bedrijfstak, maar nog niet naar de relatie tussen die twee. In een vervolg op dit onderzoek kan worden onderzocht of de blijvende werkende afgestudeerden (relatief) vaak daadwerkelijk gaan werken in de richting waarin ze zijn afgestudeerd (denk aan afgestudeerden Geneeskunde die werkzaam zijn in de zorg) of dat ze juist vaak uiteindelijk in een andere sector aan de slag gaan.

Overeenkomsten en verschillen internationale en Nederlandse afgestudeerden

De gegevens in dit rapport en ook die van onze eerdere stayraterapporten gingen uitsluitend over de internationale afgestudeerden in Nederland. Daardoor is een goede vergelijking met de Nederlandse afgestudeerden niet mogelijk, bijvoorbeeld als het gaat om de arbeidsparticipatie (al dan niet uitgesplitst naar gender), het bruto jaarloon en de woon- en arbeidsmarktregio's. Als voor een volgend rapport ook de gegevens over de Nederlandse afgestudeerden worden uitgevraagd, kan worden onderzocht in hoeverre de situatie van internationale afgestudeerden lijkt op die van de Nederlandse afgestudeerden.

Factoren die de stayrate beïnvloeden (I)

Ongeveer een vijfde van de internationale afgestudeerden besluit om niet direct (binnen een jaar) te vertrekken uit Nederland, maar doet dit (alsnog) wel binnen 5 jaar na afstuderen. Aan de hand van een enquête of middels diepte-interviews onder deze doelgroep kan worden onderzocht wat de beweegredenen zijn van deze groep jonge alumni. Andersom kan ook worden onderzocht welke factoren ervoor zorgen dat andere afgestudeerden juist wel nog langer willen blijven. Onderzoek naar factoren die de stayrate van jonge alumni beïnvloeden, zou het beleid met betrekking tot talentbehoud in Nederland kunnen voeden. Mogelijke factoren zijn: de kracht van sociale netwerken, het al dan niet hebben van een Nederlandse partner, de kansen op de arbeidsmarkt in Nederland en het thuisland en beheersing van de Nederlandse taal.

Factoren die de stayrate beïnvloeden (II)

Behalve op basis van een enquête of interviews, zou ook aan de hand van microdata kunnen worden onderzocht welke factoren invloed hebben op de stayrate. Mathies en Karhunen (2021) bijvoorbeeld hebben aan de hand van de Finse nationale gegevensregisters onderzocht waarom sommige internationale studenten in Finland blijven wonen en waarom andere vertrekken. Ze onderzochten van alle internationale studenten die in de periode 1999-2011 zijn afgestudeerd, of ze 3 jaar na afstuderen nog in Finland woonden en welke variabelen invloed hadden op het al dan niet blijven. Uit hun onderzoek bleek dat familiebanden en kansen op de arbeidsmarkt de kansen dat ze bleven vergrootten. Het zou waardevol zijn om een vergelijkbaar onderzoek uit te voeren in de Nederlandse context.

Referenties

ABF research (2020). Landelijke Monitor Studentenhuisvesting 2020. <https://www.kences.nl/wp-content/uploads/2020/11/20201105-Kences-Landelijke-monitor-studentenhuisvesting-2020.pdf>

Bijwaard, G. E. (2010). Immigrant migration dynamics model for The Netherlands. *Journal of Population Economics*, 23(4), 1213-1247.

Brainport Eindhoven (2022). Home of pioneers. <https://brainporteindhoven.com/nl/>

CBS (2012, 25 juni). Studeren loont. Inkomens van afgestudeerden in het mbo, hbo en wetenschappelijk onderwijs. <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2012/26/studeren-loont-inkomens-van-afgestudeerden-in-het-mbo-hbo-en-wetenschappelijk-onderwijs>

CBS (2021). Arbeidsparticipatie naar leeftijd en geslacht. Geraadpleegd op 1 april 2022 van: <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-arbeidsmarkt/werkenden/arbeidsparticipatie-naar-leeftijd-en-geslacht>

CBS (2022a). Arbeidsdeelname; kerncijfers. *StatLine*. Geraadpleegd op 1 april 2022, van <https://pendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82309NED/table?dl=56E36>

CBS (2022b). Arbeidsmarktregio. Geraadpleegd op 3 maart 2022, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/28/1-op-5-werkenden-rond-amsterdam-in-bedrijfseconomisch-beroep-arbeidsmarktregio#:~:text=Een%20indeling%20in%20regio%27s%20van,tussen%20gemeenten%20en%20provincies%20in.>

CBS (2022c, 22 februari). Banen van werknemers naar arbeidsmarktregio en bedrijfstak, 2010 en 2020. Geraadpleegd op 3 maart 2022, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2022/08/banen-van-werknemers-naar-arbeidsmarktregio-en-bedrijfstak-2010-en-2020>

CBS (2022d). Bevolkingsontwikkeling; regio per maand. *Statline*. Geraadpleegd op 3 april 2022, van <https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/37230ned/table?dl=5FD2C>

CBS (2022e). Spanning op de arbeidsmarkt: Openstaande vacatures en werkloze beroepsbevolking (seizoensgecorrigeerd). Geraadpleegd op 29 april, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-arbeidsmarkt/spanning-op-de-arbeidsmarkt>

CPB (2012). De economische effecten van de internationalisering van het hoger onderwijs. <https://www.cpb.nl/publicatie/de-economische-effecten-van-internationalisering-het-hoger-onderwijs>

CPB (2019). Economische effecten van internationalisering in het hoger onderwijs en mbo. https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/cpb-notitie-de-economische-effecten-van-internationalisering-in-het-hoger-onderwijs-en-mbo_0.pdf

Inspectie van het Onderwijs (2022). Indeling sectoren. Geraadpleegd op 10 februari 2022, van <https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwijssectoren/hoger-onderwijs/sectoren/indeling-sectoren>

Mathies, C., & Karhunen, H. (2021). Do they stay or go? Analysis of international students in Finland. *Globalisation, Societies and Education*, 19(3), 298-310.

Mosneaga, A., & Winther, L. (2013). Emerging talents? International students before and after their career start in Denmark. *Population, Space and Place*, 19(2), 181-195.

Nuffic (2016). Analyse stayrate van internationale afgestudeerden: 2007-14. https://www.nuffic.nl/sites/default/files/2020-08/analyse-stayrate-van-internationale-afgestudeerden-2007-14_0.pdf

Nuffic (2018). Stayrate van internationale afgestudeerden in Nederland. <https://www.nuffic.nl/sites/default/files/2020-08/stayrate-van-internationale-afgestudeerden-in-nederland.pdf>

Nuffic (2021). How is COVID-19 affecting the plans of international graduates in the Netherlands in 2021? <https://www.nuffic.nl/sites/default/files/2021-11/how-is-covid-19-affecting-the-plans-of-international-graduates-in-the-Netherlands-in-2021.pdf>

Nuffic (2022). Incoming degree mobility in Dutch higher education 2021-22. <https://www.nuffic.nl/sites/default/files/2022-04/Incoming-degree-mobility-in-Dutch-higher-education-2021-22.pdf>

Programmaraad Regionale Arbeidsmarkt (2021). Arbeidsmarktregio's. Geraadpleegd op 3 maart 2022, van <https://www.samenvoordeklant.nl/arbeidsmarktregios>

Robertson, S. (2013). *Transnational student-migrants and the state: The education-migration nexus*. Springer.

Universiteiten van Nederland (2021, 4 november). Universities under further pressure due to rise in student numbers: 4% increase in provisional enrolment figures. https://www.universiteitenvannederland.nl/en_GB/news-items.html/nieuwsbericht/796-universities-under-further-pressure-due-to-rise-in-student-numbers-4-increase-in-provisional-enrolment-figures

WUR (2022). Wageningen University. <https://www.wur.nl/en/wageningen-university.htm>

Ziguras, C., & Law, S. F. (2006). Recruiting international students as skilled migrants: The global 'skills race' as viewed from Australia and Malaysia. *Globalisation, Societies and Education*, 4(1), 59-76.

Bijlage A: Methodologische verantwoording en definities

Dataverzameling en -verwerking

De gegevens waarmee wij dit onderzoek hebben uitgevoerd, zijn verzameld door ABF Research op basis van de microdata van het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek).

De verschillende bronnen werden door ABF op persoonsniveau aan elkaar gekoppeld. Allereerst zijn de gediplomeerden met de verschillende opleidingskenmerken uit de DUO-registraties gehaald. Hieraan zijn de kenmerken geslacht, nationaliteit en woonregio gekoppeld uit de Basisregistratie Personen (BRP). Uit de gegevens van de Belastingdienst en het UWV zijn de banen, met als kenmerk de werkgever waar wordt gewerkt, gekoppeld aan de personen. Aan de werkgever is vervolgens de arbeidsmarktregio uit het Algemeen Bedrijven Register (ABR) verbonden. (Zie het hoofdstuk Bronnen voor meer informatie over deze databronnen.)

Er zijn in totaal 11 'dataslices' (tabellen met verschillende combinaties van variabelen) uitgevraagd. Vervolgens is de informatie uit deze datasets gecombineerd zodat de cijfers altijd optellen tot dezelfde totaalaantallen.

Definities

In de rest van dit hoofdstuk lees je hoe we de volgende begrippen in dit rapport definiëren: internationale student, homecoming studenten, afgestudeercohort, jaar na afstuderen, arbeidsmarktpositie, stayrate, arbeidsparticipatie, type instelling, studierichting, gender, arbeidsmarktregio, woonregio en jaarloon.

Internationale student

Internationale studenten zijn studenten die een vooropleiding in het buitenland hebben genoten en niet de Nederlandse nationaliteit hebben. Het betreft gediplomeerden van associate degree-, bachelor-, master-, doctoraal- of postdoctorale opleidingen van het bekostigd onderwijs (propedeusediploma's worden dus buiten beschouwing gelaten). Ook studenten met een niet-Nederlandse nationaliteit waarvan geen gegevens bekend zijn over de vooropleiding worden gerekend tot de internationale studenten. Studenten met de Nederlandse nationaliteit die via een buitenlandse vooropleiding toegang hebben gekregen tot het hoger onderwijs (homecoming studenten) worden niet meegenomen in de definitie van internationale student (dit komt ook overeen met andere rapporten van Nuffic). Bij sommige beschrijvingen onderscheiden we afgestudeerden uit EER- (Europese Economische Ruimte; 31 nationaliteiten inclusief Zwitserland en het Verenigd Koninkrijk) en afgestudeerden uit niet-EER-landen.

Homecoming studenten

Homecoming studenten (ook bekend als 'thuiskomende studenten') zijn studenten met de Nederlandse nationaliteit die via een buitenlandse vooropleiding toegang hebben gekregen tot het hoger onderwijs (ISCED 3). Deze studenten spreken vaker Nederlands, hebben vaker een sociaal netwerk in Nederland en komen in aanmerking voor subsidies, net zoals de andere Nederlandse leerlingen die uit het Nederlandse secundair onderwijs komen. In 2021-22 stonden in Nederland 16.837 homecoming studenten ingeschreven in het hoger onderwijs (7.004 aan een universiteit en 9.833 aan een hogeschool).

Afstudeercohort

De groep studenten die in een bepaald studiejaar afstudeert, noemen we een afstudeercohort. Deze meting omvat internationale studenten uit de afstudeercohorten 2006-07 tot en met 2015-16. De variabelen gender, arbeidsmarktregio en jaarsalaris (vanaf cohort 2009-10) zijn voor dit onderzoek voor het eerst uitgevraagd en konden dus niet gecombineerd worden met de data van eerdere stayratemetingen. Voor de periode 2006-07 tot en met 2015-16 zijn 10 afstudeercohorten te onderscheiden, bestaande uit in totaal 138.640 afgestudeerden.

Jaar na afstuderen

Elk cohort wordt over 5 intervallen van 1 jaar gevolgd. Voor de gediplomeerden wordt op de peildatum 31 december gekeken naar de (arbeidsmarkt)positie. Bijvoorbeeld: het eerste interval voor het afstudeercohort 2006-07 ligt op 31 december 2007. Dit betekent dat de gemeten groep bestaat uit individuen die 0,5 tot 1,5 jaar voor de peildatum zijn afgestudeerd. In dit rapport wordt echter alleen verwezen naar ronde jaren na afstuderen. Wanneer er bijvoorbeeld wordt gesproken over drie jaar na afstuderen (derde interval), betreft dit een groep van 2,5 tot 3,5 jaar na afstuderen.

Arbeidsmarktpositie

De internationale afgestudeerden worden opgesplitst in vier categorieën van arbeidsmarktposities. De afgestudeerden kunnen slechts in 1 categorie vallen. De arbeidsmarktpositie wordt volgens onderstaande niveaus van prioriteit bepaald.

1. Ho-vervolgstudie in Nederland
  - *Afgestudeerden die doorstuderen in Nederlands hoger onderwijs*
2. Niet woonachtig in Nederland
  - *Afgestudeerden die niet woonachtig zijn in Nederland en geen vervolgstudie in Nederland volgen (i.e. de 'vertrekkers')*
3. Werkende blijvers
  - *Afgestudeerden die minstens één uur per week betaald werk verrichten (inclusief promotieplaats)*
4. Niet-werkende blijvers
  - *Afgestudeerden die in Nederland wonen, maar niet een vervolgstudie volgen of werkzaam zijn*

Indien een gediplomeerde onder de categorie 'Vervolgstudie in Nederland' of 'Niet woonachtig in Nederland' valt, wordt de gediplomeerde in andere categorieën niet meegenomen. Bij iemand die bijvoorbeeld een bachelordiploma heeft behaald en vervolgens een masteropleiding gaat volgen, wordt niet gekeken of hij of zij werkt en in welke sector dat zou zijn. Naar de positie qua werk van deze gediplomeerde wordt pas gekeken zodra de masteropleiding is afgerond.

Stayrate

De stayrate (ook wel bekend als: blijfkans) is in deze context het percentage afgestudeerde internationale studenten in het Nederlandse hoger onderwijs dat in een bepaald jaar na afstuderen nog in Nederland verblijft. Dit wordt bepaald door te kijken of een student een x-aantal jaar na afstuderen nog is ingeschreven in de Basisregistratie personen (BRP) op een Nederlands adres. De stayrate wordt berekend door de groepen uit arbeidsmarktpositie-categorieën 1, 3 en 4 op te tellen en te delen door het geheel. Om de resultaten te kunnen vergelijken met eerdere metingen, is in dit rapport wederom gekozen voor een tijdvak van 1 tot 5 jaar na afstuderen.

Arbeidsparticipatie

De arbeidsparticipatie (working stayrate) geeft aan welk deel van de blijvende afgestudeerden een baan heeft en wordt berekend door de groep werkende blijvers (arbeidsmarktpositie categorie 3) te delen door het totale aantal blijvers (arbeidsmarktpositie categorieën 1, 3 en 4).

Type instelling

Met type instelling geven we aan of het een hbo- of een wo-instelling betreft.

Studierichting

De indeling van de studierichtingen is gebaseerd op de **CROHO**-onderdelen (voormalige HOOP-sectoren). Dit is de standaard categorie-indeling van opleidingen, die bestaat uit de volgende 10 studierichtingen: Sectoroverstijgend, Economie, Gedrag en maatschappij, Gezondheidszorg, Landbouw en natuurlijke omgeving, Natuur, Onderwijs, Recht, Taal en cultuur en Techniek.

Gender/geslacht

Uitsplitsing naar mannen en vrouwen. Er zijn in de databron geen cijfers beschikbaar over non-binaire of genderqueer personen of mensen met andere genderidentiteiten.

Arbeidsmarktregio

De arbeidsmarktregio geeft aan waar de werkende internationale afgestudeerden werkzaam zijn (zowel zelfstandig als niet-zelfstandig). Arbeidsmarktregio's zijn regionale niveaus die doorgaans tussen gemeenten en provincies in liggen en zijn vastgesteld door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) (**CBS, 2022b**). Op het peilmoment waren er **35 van deze arbeidsmarktregio's** in Nederland.

Woonregio

De woonregio is de woonplaats op het peilmoment. Dit is onderverdeeld naar a) buitenland, b) de 34 meest populaire studentensteden in 2019-20 (zie **Landelijke Monitor Studentenhuisvesting 2020**) en c) overig Nederland.

Jaarloon

Gemiddeld bruto jaarloon. Dit is het volledige bruto-inkomen (basisloon + opgebouwd recht vakantiebijslag en extra periodesalaris + overwerkloon + bonussen), gecorrigeerd naar 1 fte en volledig jaar, geïndexeerd naar 2020.

Bijlage B: Additionele tabellen

Tabel B1. Bruto jaarsalaris van blijvende en werkende afgestudeerden 5 jaar na afstuderen voor afstudeercohorten 2009-10 t/m 2015-16

Jaren na afstuderen	Gemiddelde bruto jaarsalaris	Aantal afgestudeerden
1	€32.454	12.715
2	€35.621	16.160
3	€38.476	19.305
4	€41.709	19.785
5	€45.930	18.915

Tabel B2. Bruto jaarsalaris van blijvende en werkende afgestudeerden 5 jaar na afstuderen, uitgesplitst naar type instelling voor afstudeercohorten 2009-10 t/m 2015-16

Type instelling	Jaren na afstuderen	Gemiddelde bruto jaarsalaris	Aantal afgestudeerden
Wo	1	€ 33.504	8.715
	2	€ 37.521	11.360
	3	€ 40.806	13.545
	4	€ 44.370	13.800
	5	€ 48.893	13.195
Hbo	1	€ 30.167	4.000
	2	€ 31.124	4.800
	3	€ 32.997	5.760
	4	€ 35.573	5.985
	5	€ 39.094	5.720

Tabel B3. Bruto jaarsalaris van blijvende en werkende afgestudeerden 5 jaar na afstuderen, uitgesplitst naar nationaliteit (EER of niet-EER) en type instelling voor afstudeercohorten 2009-10 t/m 2015-16

Nationaliteit	Type instelling	Jaren na afstuderen	Gemiddelde bruto jaarsalaris	Aantal afgestudeerden
EER	Wo	1	€ 33.441	5.090
		2	€ 37.159	6.350
		3	€ 40.522	7.570
		4	€ 44.053	7.800
		5	€ 48.430	7.515
	Hbo	1	€ 30.304	2.480
		2	€ 31.326	2.905
		3	€ 33.026	3.430
		4	€ 35.902	3.515
		5	€ 39.502	3.320
Niet-EER	Wo	1	€ 33.593	3.625
		2	€ 37.980	5.010
		3	€ 41.166	5.975
		4	€ 44.781	6.000
		5	€ 49.506	5.680
	Hbo	1	€ 29.943	1.520
		2	€ 30.814	1.895
		3	€ 32.954	2.330
		4	€ 35.106	2.470
		5	€ 38.530	2.400

Bijlage C: Beperkingen

Niet alle data zijn op het kleinste detailniveau beschikbaar

Zoals in het hoofdstuk Methodologische verantwoording en definities reeds is beschreven, heeft Nuffic zelf geen toegang tot de microdata van CBS. In plaats daarvan is er een lijst van dataslices (combinaties van variabelen) via ABF Research aan CBS aangeboden als verzoek. Wegens geldende privacywetgeving en de regels en richtlijnen van CBS zijn hierdoor niet alle data tot op het kleinste detailniveau beschikbaar. Aangezien de bronbestanden vertrouwelijke gegevens bevatten, mogen de gegevens niet te herleiden zijn tot individuen, worden alle aantallen afgerond op vijftallen en worden waarden onder de 10 niet gerapporteerd. Dit heeft ook gevolgen voor de celvulling in de dataslices. Kort gezegd: hoe meer variabelen er worden gecombineerd, hoe lager de celvulling.

Om deze reden zijn er een aantal groepen waarvan de meer specifieke kenmerken onbekend zijn, maar waarvan we wel weten tot welk cohort ze behoren, welke herkomst ze hebben (EER/niet-EER) en of ze 1 tot 5 jaar na afstuderen nog in Nederland verbleven. Wanneer er dus gerapporteerd wordt over een groep 'onbekend', betreft het deze groep. Dit is ook de reden waarom de aantallen soms niet optellen tot de totaalaantallen uit bijvoorbeeld figuur 1.

Internationale studenten die terugkeren naar Nederland worden niet meegenomen

Helaas is het niet mogelijk om eenmaal vertrokken internationale afgestudeerden weer mee te nemen in de meting op het moment dat ze weer terugkeren naar Nederland ('kenniscirculatie'). Daarover schreven we in een eerder rapport al: "Het komt bijvoorbeeld vrij veel voor dat een internationale student gebruikmaakt van een beursprogramma dat hem of haar verplicht om na de buitenlandse studie voor een bepaalde tijd terug te keren naar het land van herkomst, dit om braindrain te voorkomen. Door dit mechanisme zal het totaal aantal blijvers (incl. teruggekeerden) altijd worden onderschat" (Nuffic, 2016: 9).

Geen informatie over stayrate per instelling

Anders dan bij het [stayraterapport uit 2018](#) mochten de benodigde data op instellingsniveau niet meer geleverd worden.

Bijlage D: Databronnen

Voor de dataverzameling in dit onderzoek is gebruikgemaakt van microbestanden waartoe ABF Research via het CBS toegang heeft. Onder andere de volgende bronnen zijn gebruikt:

DUO-registraties

DUO-registraties bevatten informatie over studenten, gediplomeerden en voortijdig schoolverlaters. Alle opleidingen die worden bekostigd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) of het ministerie van Economische Zaken (EZ) zijn hierin meegenomen. Uit deze registraties worden opleidingskenmerken zoals HOOP-gebied en type instelling gehaald.

Basisregistratie Personen (BRP)

Alle gemeenten in Nederland houden in de BRP persoonsgegevens bij van alle personen die in de gemeente zijn of waren gevestigd, zoals: leeftijd, geslacht, woonadres en nationaliteit.

Belastingdienstgegevens en polisadministratie UWV

Deze dataset geeft inzicht in loopbaanhistorie tot op individueel niveau. De loopbaanhistorie geeft informatie over baankenmerken zoals jaarinkomen.

Algemeen Bedrijven Register (ABR)

Het bedrijvenregister van de Kamer van Koophandel (KvK) aangevuld met bedrijfsgegevens van de Belastingdienst vormt het ABR. Deze bron geeft inzicht in onder andere de arbeidsmarktregio.

Colofon

Auteur

Astrid Elfferich

Foto voorblad

Shutterstock

Ga naar www.nuffic.nl/ccl voor meer informatie over het hergebruik van deze publicatie.

Nuffic Kortenaerkade 11 2518 AX Den Haag
Postbus 29777 2502 LT Den Haag
T 070 4260 260 www.nuffic.nl